Slovenski tednik za koristi delavnega ljudstva v Ameriki

GLAS SVOBODE

V slogi je moč!

GLASILO SVOBODOMISELNIH SLOVENCEV V AMERIKI

Od boja do zmage!

Slovenic Weekly devoted to the interests of the laboring classes

Štev. 34. Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post-Office at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879 Chicago, Ill., 25. avgusta 1911. Kdor ne misli svobodno, se ne more boriti za svobodo! Leto X.

Razgled po svetu.

DELAVSKI RIZIKO.

Dunaj, 23. avg. — Kot se tu sem poroča iz Prage, se je nedaleč od tam pripetila v neki volneni tovarni velika nesreča, ki je zahtevala pet žrtev in več delavcev je zadobilo smrtne poškodbe. V tovarni se je udrl strop, delavci so padli v globočino, kjer jih je pet na mestu obležalo mrtvih. Razburjenje med prebivalstvom je veliko, ker je komisija takoj dognala, da je bila zidava nad vse zanikrno zidana in so tudi druge naprave v tovarni brez vsako varnosti za delavce.

Kolera na Dunaju.

Dunaj, 22. avg. — Med dunajskim prebivalstvom je nastala mala panika, ko se je zvedelo potom časopisov za prvi pojav azijatske kolere na Dunaju. Obolela, in za kolero bo gotovo umrla, delavčeva žena Schwent, mati kope otrok. Sedaj leži v bolnišnici in bo gotovo umrla. Tudi njen najmlajši otrok leži od kolere napaden na mrtvaški postelji. Družino so strogo izolirali. Sanitetna oblast je izdala najstrožje odrede zoper kolero.

V Trstu kolera še vedno divja; strogi zdravniški paznosti se je pa zahvaliti, da so to grozno moriłko vendarle omejili, in se ne more več razširiti. —

Stara Avstrija.

Dunaj, 22. avg. — Veliko senzacijo je zbudil dekret dunajskega magistrata, ki prepoveduje pokopati na pokopališču pepel v Monah vem umrlega generalnega godbenega direktorja Feliksa Mottl. Magistrat pravi, da ni 'kršćansko', da se človeka, ki je bil ločen od prve žene in se je potem poročil z drugo, da se ga pokuplje na katoliškem pokopališču.

Prijeli prodajalca 'belega blaga'.

Budapešta, 24. avg. Sen Ramzan, ki ima svoje bivališče v Filadelphiji, je bil tu danes prijet. Obtožen je, da je v Černovicah kupoval mlade dekleta in jih spravljal v bordele Amerike in Rio de Janeiro. Ko so ga prijeli, ga je "spremljalo" deset mladih punčk na "potovanju" po Evropi. Hotel jih je varno spraviti in oddati v neko zloglasno hišo v Hamburg.

Ramzan je tudi ameriški policiji znan in ni to njegov prvi greh.

"CERKVENO" PREMOŽENJE SE SKRIVA.

Lisbon, 24. avg. Časopis "Diario Noticio" poroča, da deželni duhovniki prikrivajo oblastem denar, ki ga imajo v svojih župnijah. Boje se, da se bo tudi na Portugalskem uvedlo tako preganjanje duhovnikov kakor na Francoskem, in bi vse "cerkveno" premoženje pripadlo vladi. Isti časopis poroča, da so do sedaj duhovniki na deželi zagrebli do $30,000,000. Tudi vse druge cerkvene zaklade spravljajo na "varno".

V Limoeiro jetnišnici je prišlo do velikih kravalov. Ljudstvo je hotelo oprostiti 400 političnih jetnikov. Načrt bi se jim kmalu posrečil, a je v zadnjem trenotku prišlo vojaštvo in ljudstvo razpršilo in jetnike spravilo v svoje celice.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za $ 10.35 ..... 50 kron,
za $ 20.50 ..... 100 kron,
za $ 41.00 ..... 200 kron,
za $ 102.50 ..... 500 kron,
za $ 204.50 ..... 1000 kron,
za $1020.00 ..... 5000 kron,

Poštarina je vštetа pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljatve izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najpriličneje do $50.00 v gotovini v priporočenem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft:

FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Ceveland, Ohio

ANGLEŠKI ŽELEZNIČARSKI ŠTRAJK DOBLJEN!

London, 23. avg. — Okoli 400,000 angleških delavcev, ki so bili teden dni na štrajku, je zmagalo skoro na celi črti. Vlada se je čutila pripomorano, voditi z delodajalci pogajanja. Da se je dosegla zmaga, se je le zahvaliti dobri organizaciji angleških delavcev in njihovi neustrašenosti. Sicer je vlada poslala na štrajkarje vojaštvo, ki pa ni preveč stopalo v akcijo. Med nemiri v Liverpool-u in drugih mestih je bilo 12 ljudi mrtvih ustreljenih in tudi izmed teh več neštrajkarjev. Železniške družbe so tudi pripoznale prvič javno unijo delavcev. Štrajk je doprinesl celo lakoto na Angleško, posebno v oddaljena mesta, kamor je moralo vojaštvo prepeljevati živeš. Na milijone je stal ta štrajk in je jasno pokazal, da so Angleški delavci bolj trdni, kot se je to mislilo do sedaj. — Štrajk je bil dobro upeljan in imel izvrstne voditelje. Ameriško organizirano delavstvo si naj vzame v zgled organizirano angleško delavstvo.

Žalosten konec slavnega zrakoplovca.

London, 22. avg. Slavni francozki zrakoplovec Pierre Prier je tu žalostno končal — ustrelil ga je po nesreči njegov učenec Hanot, tudi Francoz. Hanot, ki je gotovo znorel, je hotel ustreliti menagerja Bleriota, Chereau-a po imenu. Obe krogli pa so zadele njegovega mojstra Priera in ga smrtno ranile. Ko je Hanot videl kaj je naredel, si je hotel prerezati vrat; nazadnje si je sam pognal krogljo v glavo, in oba sta danes v bolnišnici po dolgih mukah izdihnila. Prepeljali ju bodo na Francosko.

Proti Amerikancem.

Teheran, 23. avg. — W. Morgan Schuster iz Washingtona, D. C., je prišel do zaključka, da z par drugimi ameriškimi financirji zapusti Perzijo za vedno. Schuster je upal, da spravi perzijske finance v pravi red. Zastopniki drugih velevlasti mu so pa vedno stopale na prste in posebno Rusom se je zahvaliti, da je moral gospod Schuster prijeti za potno palico. Anglija je sicer stala na prvo na strani Amerikancev, bila pa je od Rusije pozivljena, da se ravna po rusko-angleškem sporazumu, čemur se je Anglija morala tudi vdati. Sploh se ni Rusija nikoli nič strašla, če je pregnala kakega Američana iz zemlje, kjer ima svoje interese. — Washington vendar molči.

Nova pogodba z Nemčijo in Rusijo.

Berlin, 23. avg. — Med Nemčijo in Rusijo se je podpisala nova pogodba. Po novi pogodbi se je med ruskim in nemškimi interesi na vzhodu prišlo do enega cilja. Vse časopisje Nemčije je z novo pogodbo zadovoljno. Posebno so Nemci zadovoljni, da si je Rusija pustila prosto roko, če pride do kakega prepira med Francijo in Nemci, kar pomeni, da Rusija ne bo več podpirala politike, ki meri na izoliranje Nemčije. Nadalje povdarja nemško časopisje, da po novi pogodbi bo prišlo gotovo prej do zbližanja med Francijo in Nemčijo radi Marokko.

Tornado.

Minot, N. D., 23. avg. — Iz Antler je prišlo poročilo, da je bilo v ondotnem mestu tornadu viharju ranjenih 24 oseb; ves poljedelski pridelek je skoro do cela uničen. Škodo na poslopjih in drugih farmerskih rečeh je tudi velika. Vse brzojavne in telefonične žice so pretrgane, tako da se ne more zvedeti podrobnosti velikega tornada.

V okrajih severo-zapadno od tukaj je pa še bolj tornado razgnjal. Pet oseb je zgubilo svoje življenje in 125 prebivalcev je zadobilo težke poškodbe. Na polju samem že čez $150.000 škode. Tudi tukaj so vse žice telefona in brzojava pretrgane.

Razne novice.

ŠTRAJKAT SE NE SME?

Poročali smo že o štrajku uslužbencev poulične železnice v Des Moines, Ia. Še ni bil drugi štrajka končan, ko je sodnik De Graff vložil proti štrajku predlogo, po kateri naj bi bili štrajkarji primorani, na delo se povrniti.

Delavci so tudi to poslušali in se — uklonili — povelju; oni so namreč videli v sodnikovem aktu za nje pravi razglas in tako upali še bolj na zmago. Povelje nimamo tukaj, da bi ga prečitali, kako se glasi: za vse ameriško organizirano delavstvo je pa to povolje sodnika v Des Moines, velike važnosti. To je prvo povelje v Ameriki, izdano od sodnika, ki gre zoper štrajkarje. Da so štrajkarji pri tem nekaj pridobili, nima pomena za nas.

Z tem samovoljnim poveljem se je vzela organiziranemu delavstvu pravica — štrajka. Ukradel je to pravico delavcem en sodnik Amerike. Navaden sodnik se je upal postaviti delavce pred alternativo:

Ali se povrnite nazaj na delo, pod starimi suženjskimi pogoji, ali vas pa dam vas štrajkarje zapreti, ker ste prekoračili moj dekret!

Namesto, da so se štrajkarji povrnili nazaj na delo, bi morali sodniku v Des Moines zakričati: Brigaj se za svoje stvari, mi se pa za svoje!

Mi se pa vprašamo, kaj je štrajkati res že prepovedano? — Kje stoji v ustavi, da sme kak sodnik kaj tacega zapovedati? — Zoper bojkotni paragrafi so hudi, bolj nevaren pa je ukaz sodnika De Graff.

Zopet na delu.

Štiri tisoč štrajkujočih mizarjev in delavcev pohištva v Grand Rapids, Mich., se je zopet povrnilo na delo. Štrajkati so začeli 19. aprila, ker se jim ni dovolilo devet urno delo in 10 odstotkov priklade pri plači. Ravno tako ni hotela tovarna pripoznati unije.

Sedaj so pa kompanisti izjavili, da so pripravljeni, dati delavcem večjo plačo in devet urno delo, vendar pa to šele 1. januarja. Delavci so bili z odgovorom zadovoljni in so se povrnili na delo.

Pride do stavke.

V čikaski veliki klavnici pride gotovo do štrajka. Sedaj mislijo zaštrajkati vozniki, ki se pritožujejo čez slabe razmere v klavniških prostorih in čez obloženje dela in prevažanja. Ravno tako morajo nekateri delati po 12 ur in še več na dan. Zahtevajo večjo plačo in lepše ravnanje. Njihovi voditelji so tudi mnenja, da je štrajk potreben, če hočejo delavci doseči kako zvišanje plače.

Kompanijsti se nič sedaj ne brigajo za "prazno" govorjenje, temveč čakajo na dejanja.

Z zadnjem jim bodo tudi gotovo posvetili, kajti škandaloznosti, ki vladajo v čikaški klavnici, so znane tudi drugod.

Štrajk krojačev.

V Clevelandu, O., se krojaški štrajk z vso vnemo nadaljuje. — Samobsebi umevno, da se policija kaže jako pristransko in skozi in skozi za bosse. V ponedeljek so se štrajkali zbrali pred Black in Co., kjer so mirno stali. Ko so zagledali štrajkarji truplo policistov, v rokah knipelne, so se začeli posvetovati, zakaj je hudi duh policiste k njim poslal. Nekdo je zaklical, skebi, skebi! Tega pa clevelandska policija ni zamogla prenesti, temveč je z vso dano ji surovostjo vdarila z knipelni po mirnih štrajkarjih in jih razpodila. Prepovedane so sedaj od policije tudi delavske parade po mestnih ulicah, če nimajo posebnega magistratnega dovoljenja.

Listnica uredništva:

Nepriobčeni dopisi pridejo v prihodnjo izdajo.

PROTI MIROVNIM POGODBAM.

Delegatje od Chicago Federation of Labor, so se izrekli v svojem zadnjem velikem zasedanju proti mirovnim pogodbam med Zjed. državami z Anglijo, Francijo in Nemčijo.

Resolucija je bila od vseh delavskih delegatov z odobravanjem sprejeta in je tudi proti angleško-japonski zvezi, kakor tudi proti ideji, da bi se utrjenje Panama kanala predložilo prej mirovnemu sodišču.

Resolucija se glasi:

"Mi obsojamo novi razvoj med Zjed. dr. in Anglijo, ki se je povzročil za voljo novih razmer med Anglijo in Japan. Tudi smo zoper to, da bi se z Ameriko in Japonsko naredila podobna mirovna pogodba, ker s tem je v nevarnosti ameriški delavec, ker z novo pogodbo se bo gotovo pripustilo kulije v Ameriko, kar bi služilo le interesom kapitalistov in ne 'svetovnemu miru'."

Sprejela se je tudi resolucija, ki priporoča delavcem, da nabirajo za McNamara fond. Vsak član A. F. of L. mora prispevati za to 25c; tudi McNamara gumbi se bodo po 5c prodajali med člani.

The Sheet Metal organizacija je naložila članom celo $1.00 izvanrednega prispevka za McNamara fond. Nazadnje je predsednik povdarjal, da se v Chicagi 90 odstotkov tabaka pokupi od organiziranih delavcev, ki se izdeluje v trustovskih tovarnah. Kliče pozor! pred skabskim delom!

Stavke v Avstriji.

Letos manjika je bilo v Avstriji 62 stavk in sicer na Češkem 32 na Moravskem 10, na Šleskem 1, na Nižje Avstrijskem 12, na koroškem 1, na Kranjskem, 2, v Galiciji 3 in 4 Dalmaciji 1. Bilo je 10 rudarskih, 9 kamnolomskih, 11 kovaških stavk, ostanek odpade na razna druga industrijska in obrtna pdjetja. Stavke so zadevale 120 podjeti,j pri katerih je bilo zaposlenih 15.573 delavcev in je od teh 9038 delavcev stavkalo. Vzrok stavkam je bil v 49 slučajih prenizka mezda. Končalo je 18 stavk s polnim 14 njih z delnim uspehom; od 23 shtavk pa še ni znan uspeh.

Burnsa se mora "odškodovati".

Vedno lepše reči se slišijo iz Los Angelesa, Californije, kjer sta zaprta brata McNamara, češ. da sta razstrelila kot delavska zarotnika "Times" poslopje, za kar naj bi plačala na gavgah.

Znani detektiv Burns, ki se mu je "posrečilo" "morilce" zaslediti in jih oddati roki "pravice", se sedaj baha, da bo še druge delavske vodje "poiskal" in uklenil v železja za velike, samo njemu znene zločine. Da je z jeklenim trustom v popolni zvezi, mu je delavsko časopisje že dokazalo.

Sedaj ima pod svojim vplivom oblast, advokate, sodnike in zaslepljeno javnost, ki veruje vse, kar prinaša na dan o delavskih vodjih, umazano in lažnjivo kapitalistično časopisje. Burns pravi, da je imel velike" postranske" izdatke pri "lovenju" McNamara. Želel si je $13,000 za stroške — katere mu bodo advokatje od mesta tudi preskrbeli. Burns bo vzel ta denar kot napitnino le, ta glavno plačilo ga šele doleti — ko bodo delavci na gavgah — po njegovih mislih in fantazijah...

Slovenec med težko ranjenimi.

Iz angleških listov posnameno, da si je zlomil nogo naš rojak Klepic v Illinois Steel družbi v Jolietu, pri zadnji eksploziji v omenjeni tovarni. Vzrok nesreče je bil ta, ker se je v neki peči nabralo preveč plina, in se je tako pripetila eksplozicija in štiri ubila in več poškodovala, med temi tudi rojaka Klepca, ki si je zlomil nogo.

Delavski riziko je velik.

STAVSKA KONVENCIJA.

V San Francisco se je zaključila stavska konvencija. Konvencija je sklenila, da člani stavske unije ne smejo izročevati svojega perila Kinezarjem v pranje, ravno tako ne smejo kupovati več blaga pri Kitajcih, in ne zahajati več v kitajske restavrante. Delegatje so določili za prihodnje zborovanje stavske unije mesto Cleveland, v Ohio.

Razstrelba.

V Jolietu, Ill., se je 19. t. m. pripetila velika razstrelba v jeklarski tvornici. Štirje delavci so prišli ob svoje življenje. 15 drugih delavcev je bilo težko ranjenih. Sto delavcev je pa bilo čez 15 minut v smrtni nevarnosti. Vzrok razstrelbe ni znan.

Ravno tako se poroča o veliki razstrelbi v mestu Hibbing, Minn. kjer je potom razstrelbe zgubilo 12 delavcev življenje in izmed teh več Slovanov in morebiti tudi kakšen Slovenec, kar pa še ne vemo, ker nismo prejeli še nobenega zasebnega poročila za naš list.

Slabe delavske razmere.

V mestu Boston, Mass., vladajo v ondotni veliki predilnici grozno slabe delavske razmere. Vlada iz Washingtona je odposlala v imenovano mesto posebnega delavskega izvedenca, ki naj preišče ondotne delavske razmere v velikih bostonskih predilnicah, ker so se vsi delavci pritožili, da je delavski položaj v teh tovarnah nad vse slab in zanikern, in da je to tudi povod večnim štrajkom v teh tovarnah.

Vsi antimilitaristi naj stopijo pred fronto.

Na vojaškem vežbališču v Ofoten (Norveško) se je zgodila pred kratkim sledeča vesela zgodba. Poveljnik je izvedel, da je nekaj moštva antivojaškega mišljenja, kar mu seveda ni bilo po godu. — Neki nadporočnik se je namenil, ugnati antimilitariste v kozji rog. Mislil je, da jim bo srce zlezlo v hlače in da se ne bodo upali priznati svojega antimilitarističnega mišljenja, pa je nekega dne zaklical pred fronto: "Vsi antimilitaristi naj stopijo za par korakov naprej!" in glej! Vsa stotnija — izvzemši treh, štirih mož — je stopila nekaj korakov naprej. Nadporočnikov nos pa se je do tal pobesil.

Svobodna ljubezen v Jeruzalemu.

Iz Jeruzalema, iz svetega mesta prihajajo čudna poročila. Arhimandrit Vladimir — tako poroča "St. Petersburger Zeitung", opisuje v posebnem pismu nevarnosti, ki groze pobožnim romaricam v svetem mestu. Najprvo se lahko spotaknejo ob božjem grobu, kjer spe samci in samice vse vprek . . . Poleg tega pa je vedenje grške duhovščine, ki vabi in zapeljuje ruske žene, zelo pohujšljivo. Grška duhovščina ima ob Kristusovem grobu celice; v te celice vabijo Grki žene, jih pogoščajo s čajem in vinom in jim ponujajo tudi prenočišče . . . Pogosto — tako stoji v arhimandritovem pismu — ne ostane samo pri površnem znanju. — Mlada dekleta in žene se ustanove v mnogih slučajih v Jeruzalemu in se nastanijo po različnih grških kloštrih. Poleg svoje "nesramne obrti", vabijo romarje in pobožne romarice v Jeruzalem in love milodare za samostane. Arhimandrit Vladimir želi, da ne gre nobena romarica izpod štiridesetih let v Jeruzalem. Svobodna ljubezen je s krščansko bogaboječnostjo v Jeruzalemu čisto lepo družljiva! — Svobodna ljubezen je prepovedana samo brezbožnikom in nejevrenikom; vsled svojih zvez z hudičem bi jo lahko zlorabljali. Pobožni gospodje pa smejo v božjem imenu tudi svobodno ljubiti . . ."

ČLOVEŠKE ŽIVINE!

Eddyville, Ky., 23. avg. — Oliver Loke, črnc, ki je umoril neko ženo, in kateri je moral s svojim lastnim življenjem plačati umor, se je danes tu na električnem stolu 28 minut bojeval napram 2000 voltom elektrike, spuščene po njegovem telesu. Nazadnje je pretrgal usnjene zaponke in padel na tla kot mrtev. Zdravniška preiskava je pa dognala, da mož ni mrtev, temveč je počasi prihajal k sebi. Njegovo telo so človeške bestie zopet navezale na električni stol in spustili 2500 voltov elektrike v njegovo telo. Preteklo je zopet več minut, prej ko je dal zadnji zdihljaj.

Vbijanje ljudi skozi elektriko je ravno tako barbarično kakor obešanje ali obglavljanje.

Socialna politika — militarizma.

K brambni predlogi v Avstriji, ki zahteva šestdeset tisoč rekrutov več na leto, je vlada izdala tudi "razlago in utemeljitev." V tej prilogi se nahaja zanimivo mesto: "Dasi kakor omenjeno pri naboru rekrutov za skupno armado in za deželno brambo razmere doslej niso bile nepovoljne, vendar vojna uprava ni mogla prezreti treh važnih pojavov: prvič dejstva, da število onih, ki jih ni k naboru, (ki so v Ameriki, op. ured.), raste od leta do leta. Ker je poglavitni vzrok tega pojava izseljevanje, ni neumestno obrniti pozornost širokih krogov tudi na te razmere, ki ogrožujejo vojno silo monarhije in na nujno zajezitev izseljevanja s primernimi napravami in odredbami na socialno-političnem polju. Drug pojav je pojemanje sposobnosti za vojaško službo zlasti v večjih mestih in v obrtnih krajih, ki resno ogrožuje vojno silo države. Tudi to je treba odpraviti z napravami socialno-političnega značaja v zvezi z intenzivnejšo telesno vzgoja mladine." Zdaj, ko je vojna uprava dvakrat s takim povdarkom zahtevala reformo zanemarjene avstrijske socialne politike se nemara zganejo merodajni krogi in poskrbe za zdravje in telesno varnost delavstva. Dokler je socialna demokracija sama zahtevala temeljite socialne reforme, so jo proglasili za državi nevarno!

Kolera v New Yorku.

Iz Novega Yorka se poroča zopet o koleri. Prinesel jo je italijanski parnik "Re d' Italia", ki je v omenjeno mesto priplul iz Napolja in Palermo. Tri žrtve kolere se sedaj nahajajo v bolnišnici in kažejo velike simptone azijatske kolere. Parnik z vsem moštvom in potniki se je zaprl v kvaranteno, da se natanko preišče. Vsi potniki bodo bakteriologično preiskani.

Govori se celo, da bodo oblasti vsak parnik iz Evrope in Azije, naselniške oblasti pripustile preiskati.

Združenje premogovnih družb v Alabami.

Baltimore, Md. 22. avg. Iz zanesljivih virov poročajo, da se bodo v teku 10 dni Consolidated Coal & Iron Co., Southern Iron & Coal Co. in druge premogovne družbe v Birmingham okraju združile. Nova družba se bo imenovala Alabama Iron & Steel Co. Glavnica nove družbe bo znašala $28,000,000.

Hrvat obklal Slovenca.

"Glas Naroda" poroča:

V Denverju, Colo., je dne 11. t. m. nek Ličan oklal tri svoje rojake in enega Slovenca tako grozno razmesaril, da je po preteku par ur umrl v bolnišnici. — Pokojnik se je pisal Anton Levstik ter je bil doma iz Strug blizu Ribnice na Dolenjskem. Zapušča vdovo s tremi otroci. Star je bil okoli 33 let in je pripadal dvema društvoma. Napadalca so prijeli. —

Zahodna Podporna Bolniška Jednota.

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena 25 aprila in inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale. Wash.
Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Box 102, Ravensdale, Wash.
Zapisnikar: IVAN ŠKUFCA, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 80, Enumclaw-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JOS. BURGAR, Box 107, Cle Elum, Wash.
ANTON LUČIČ, Box 499, Cle Elum, Wash.
J. PETKOVŠEK, Box 499, Cle Elum. Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash.
PAUL KOLAR, Box 337, Cle Elum, Wash.
CIRIL ERMENC, Box 142, Taylor, Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. J. Mustard

Seja gl. odbora se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu pri g. Pavel Koss-u, v Ravensdale, Wash. Uradno glasilo je **Glas Svobode.**

Groga in drugi.

SPISAL RADO MURNIK.

XII.

Medtem sta tudi "mirni Rudek" in "pohlevni Mirko" gojila lepe umetnosti. Poiskala sta si varno zavetje; na stopnicah v klet sta našla kupček črnega oglja. — Pred nekaterimi dnevi se jima je bil vranovski učitelj bridko zameril, ker ju je bil radi neke "malenkosti" obsodil na celo uro zapora v šolski sobi. Zaljubljeni mamici sta takoj uganili, da je dotični gospod brutalen mož, ki ne zna občevati z nežno mladino, se šli prepirat k njemu na dom in obrekovali kjer si bodi njega, njegovo ženo, njeno gospodinjstvo, hišno opravo, "samo beraštvo", in druge važnosti. Toda tudi kaznovana mučenika sta se hotela dostojno maščevati nad njim, ki ima tako "piko" na nji-ju. —

In združili sta se dve jednaki, umetniško čuteči duši za zidom. Najprvi je vzel "pohlevni" Mirko kos oglja in vlekel z njim po beli steni črte in lise. Njegova tehnika ni imela nobenih strogih pravil, nobenih mej; in to je povzdigalo šele pravzaprav izvirnostni slikarski čar njegove labirintske domišljivosti. Nekaj nervoznega se je kazalo v njegovem umotvoru, v teh čudnih, dramatično živih arabeskah in ornamentalnih pikah . . . Te podobe, dejal bi moderni ocenjevatelj, se ne moreš zlepa nagledati, ker iz zajetih pojmov raste vedno nov zmisel, vedno nova oblika; in vse to govori s skrajnjo dovršenostjo in spretnostjo v celem orhestru izraževalnih sredstev. Da bi pa vsakdor lahko precej vedel, kaj predstavlja izgotovljena podoba, je zapisal mladi umetnik spodaj z velikimi, že od daleč vidnimi znamenji: "To je naš učitelj."

"Mirni" Rudek, samostan in nikakor ne posnemovalen, skozi in skozi novodoben duh, poln narave in prosvete, je dodal možu cilinder in kadečo se smodko in obesil vse skupaj na vislice. Posiljenega in prisiljenega tu ni bilo nič; zadostovale so polovične besede, migljaji; vse, kar v zraku ujeto, hoče tako rekoč zopet odpluti v zrak nazaj . . . Lahen pritisk na pravem mestu, nežna poteza, vrsta kratkih, gostih črtic, rahlo zabrisan ton . . . to je vse! Vsa stvar je presenetilno preprosta! In vender, kako fine nijanse, kakšen, skoro Rembrandtov čar sence v najrahlejših zasledkih! Vzpričo vseh teh in drugih vrlin bi primerjal mojstra najlože z umetnikom po imenu Burne Jones ali z drugim, ki se piše Dante Gabriel Rossetti. Nekaj tragično-mističnega preveva vse delo in daje neizrečenim in neizrečnim čustvom, mogočni sili temnih slutenj brez imena alegoričen, pomemben izraz. To je dokaz, da je Rudek kot modern rejalist poln preproste odkritosrčnosti, brez nobene pikantnosti in ob vsem tem neki "jaz", ki se je že našel, neki "jaz", ki bo pa navzlic temu iskal — večno samega sebe!

— Zgoraj so se gospoda živahno razgovarjali in smejali. Grizajka in Zobelja sta srečno našli neko somišljenico iz Ljubljane. Vse tri so se zasidrale v zavetnem kraju; in tu sta slišali vranovski dami na svojo veliko zabavo razna podrobna izvestja, oziroma stavke, kakor: "Ona ima tri hčere, bog se usmili! Vlači jih na vse zabave, na vse plese, na vse koncerte, jih kaže moškim po vseh gledaliških predstavah, pa nikogar ne ujamejo. Najmlajša ima 17 let in že nosi vstavljene zobe. — Sploh ne vem, od kod jemljo ti ljudje denar." — "Lepo vas prosim, on hodi po Zvezdi in Lattermannovem drevoredu, kakor . . . kakor — no v občinskem svetu je, ven in ven domišljav človek; misli, da je Ljubljana brez njega izgubljena. Pa kaj, on je že še, ali njegova žena, ta! Z njo ne moreš izhajati! Pa, veste, doma pri njej je vedno vse narobe. Še ob jednajstih je vse razvlečeno po sobah." — "Ti ljudje? Vi jih poznate? Kava pri njih je voda, zgolj voda! Prav nobenega povoda nima, da je tako prevzetna. Revišče suho. Vsaki klobuk si trikrat prenovi, predno ji mož kupi drugega." "On je uradnik, rad igra in pije . . . ne vem, kaj bo. Toda lahko je vesela, da je še takega dobila! Njeni otroci . . . a . . . kaj bi govorila! To so pa moji vse kaj drugega." — "Tudi te poznate? Pred jednim letom je bila poroka. Kaj sem jima vse govorila... njemu odgovarjala, njo svarila... ali mislite, da je kaj izdalo? Nič... Vzela sta se!"

"In zdaj sta nesrečna, kaj pa," je sklepala Grizajka.

"Ne, še ne . . . Ampak — vsaki čas, — bodete videli!"

"In vi ste ju brezuspešno pregovarjali?" je vprašala Zobelja.

"Nobena beseda ni nič pomagala. Kar poročila sta se, pa je bilo!"

"Impertimentno!" se je ujezila Zobelja in pogledala drugarico.

"Res, kaj takega! Nesramno!" je vzkliknila Grizajka. "To sva pa medve v jednakem slučaju, ne zamerite, bolje izvedli. Ali poznate doktorja Padiča? Saj je služboval dalj časa v Ljubljani."

"Seveda ga poznam."

"Ta nesrečni človek se je zaljubil blizu tukaj, v Žerovju, v mlado guvernanto. Pri sodnikovih so jo imeli, in Flora ji je ime."

"Flora, Flora! Kakšno ošabno ime!"

"To sem precej rekla —"

"Jaz tudi!" je hitela Zobelja kimajoč.

"No, in vidite . . . Navidezno sta bila oba nebeško srečna . . . Saj veste, he, he. — Toda medve z gospo Zobeljo tukaj —".

"Da, da, medve! Res je —"

"Medve sva takoj videli, da je ta sreča prazna in da . . . da. . . kratko malo, da morata ta dva narazen! — Pa, saj to ostane med nami."

"In ste ju res spravili na dvoje?"

"Le čakajte. Ko sva torej spoznali, da nista nikakor drug za drugega . . . da bi bila le nesrečna v zakonu . . . veste, sva storili svojo dolžnost." —

"Svojo dolžnost!" je priznala Zobelja.

"Poučila sem na tihem Florico, da se on samo igra z njo, da je imel že druge, da je, da je — ptiček, veste, tak ptiček, no — že veste."

"Ali je bil res tak ptiček?"

"Kaj še! — Vender to sem pač tako morala reči, ne?"

"Jaz pa nadenj!" se je pohvalila Grizajkina zaveznica. "Ne vem več, kaj sem mu že vse pravila o njej . . . Saj mu je bilo kmalu dosti . . . Početkoma ni nič verjel in ji je seveda hotel takoj pisati. Toda to mi poznamo —"

"Namreč," je razlagala Zobeljima prijateljica, "Flora mi je morala obljubiti, da mu vrne vsaki list neodprt, predno ne prosi ustno odpuščanja. Drugič, da je njegova ljubezen kaj hladna, in tako dalje —"

"Razumem, razumem. In tako —"

"Tako, tako! — Vse se je zopet lepo razdrlo. Ubožica, kako se mi je smilila! Obiskala me je in me vprašala, ali naj bi mu more biti ona zopet pisala, ker — povem vam, dekle je bilo brezumno zaljubljeno vanj! Kar ni se dala potolažiti, in mnogo sem ji morala govoriti, da se je vsaj nekoliko zopet izpametovala . . . Zdaj ne pogledata več drug drugega. In prej sta bila tako zaverovana! — Vsa stvar pa tudi ni bila lahka!"

"A . . . bravo! To ste pa res dobro naredili! Prihodnjič bom tudi jaz bolje pazila. Človek je vender za to na svetu, da stori vsaj včasih kaj dobrega."

— Ostali gostje, od Govedkovih čarobnih glasov še vedno omamljeni, so se medtem ločili v dve skupini. Nekateri gospodje so odšli kadit in tarokirat, drugi pa so hiteli na izprehod skozi gozd proti mlinu. Baron je vodil Mileno, Stanko je spremljeval Vojnik. Drugi so sledili:

Pri obedu morda ni bilo veselejšega gosta, kakor je bil inženir. Ves čas se je živahno razgovarjal s svojo sosedinjo, neko lepoto tretjega razreda, preobračajočo oči z velikim pridom, kakor se je priučila doma pred zrcalom. Namenil se je bil, da bo zatiral vse kakeršnekoli spomine z Javoric in obvaroval v vsakem slučaju hladno ravnodušnost. Toda vselej, kadar so se mu ozrle oči — "nehote", se je opravičeval sam pri sebi — tja, kjer je sedela Milena, ga je prevzela nepremagljiva razburjenost. — Brezuspešno si jo je trudil tajiti. Videl je Mileno mirno se smejočo. Zakaj mu to ni ugajalo, temveč le vzbujalo neprijetna čustva? Saj ni imel pravice, da bi pričakoval kaj nasprotnega! Čim dalje bolj je čutil, da se on sam vede prisiljeno, da tu ni nobenega pravega mesta zanj, da je odveč, da igra smešno ulogo. Uvidel je, da mu bo daroval ta dan k drugim neljubim nov neprijeten spomin. Trdil si je sam sebi, da se kesa, ker se tudi danes ni ognil Javoric. In vender ga je vlekla neznana sila k lepi devojki, in kadar so se njiju pogledi srečali, ga je mučilo sramotilno priznanje, da vsi njegovi trdni sklepi in vsa krasna filozofija ne opravijo nič proti lepim očem. Ali ob vsem tem se je delal veselega in se smejal in šalil s svojo damo in pozneje, na izprehodu, tudi s Stanko.

Žive barve je naslikala jesen listom dreves: rumeno, rjavo, rdečo v vseh prehodih. S tiho jezo so zrli temnozeleni bori in smreke na to razkošno zapravljivost pri svojih sosedah. Tu in tam je stalo tudi drevo golo in je nevoljno streslo z vejo, če je sedel ptič na njo in povprašal, kaj da vender bo, ako bo gospodinjila narava tako žalostno dan za dnevom? Med onemoglo praprotjo, skromnim borovničevjem, nežnimi erikami jo je ubrala črnorjava veverica urno po mahovitih tleh, nastlanih s starimi smrekovimi iglami, in šinila na drevo.

Kmalu so bili oni štirje drugim daleč naprej. Na polu pota si je Stanka izmislila in zahtevala — zameno spremljevalcev. Kaj je hotel baron? — Dejal je samo "E-e?" in se udal Stanki, kateri se je to pot čudno mudilo naprej.

Ivan in Milena sta bila sama.

Tiho je bilo v gozdu. Ugoden, bajen mir je vladal povsodi naokrog po umirajoči, snivajoči prirodi; nikjer se ni ganil list . . . Nepremično so stale rdečerjavkaste bukve, jasnorumene breze z belimi poluščenimi debli, nepremično hrasti in smreke. Od češminovih grmov so visele krvave kaplje, rdeči plodovi . . . Podleski, ki so genijalno prespali najlepše poletne dneve, so stali tako podjetno in predrzno pokonci s svojimi svežimi stebli, kakor bi jim res ne bilo nič žal, da so krivi pregrešnega anahronizma.

Na tisti poti, katera je bila obema tako dobro v spominu, sta stopala nema in se silila zakrivati svojo mučno zadrego in razburjenost . . . Na zadnjih cvetkah so se igrali zadnji metulji . . .

Prišla sta mimo hrasta na kraj, kjer sta se prvikrat poljubila. — Milena je sklonila glavico; lesket solze ji je zablisnil na trepalnicah.

Inženir jo je pogledal. Kri mu je zavrela v obrazu; spomini tega kraja, vsi živi spomini nekdanje jasne sreče so se mu vzbudili, in videl je pred seboj Mileno tako, kakeršno tiste krasne čase. Pozabil je ono pismo, pozabil žaljive besede; udal se je čaru lepote in odslovil navidezno mrzlost in ponos. In že je stopil bliže, da bi ji rekel . . . da bi jo vprašal, zakaj —

"— E — Natur macht sich!" je zaječal tačas baron v bližini zadaj in si nastavljal monokelj. "Stimmung janz quabbelich!"

Ugodni trenotki se niso vrnili. Lahnberg se ni več hotel makniti od Milenine strani.

— Kmalu po mraku so gostje odhajali. Doktor Stojan se je želel vrniti zvečer v Ljubljano.

"Pereat trišticija!" je kričal v vozu krepki blaziranec, ves rdeč v obrazu.

"Tristí, tristí se reče, pardon!" je jokal z visokim glasom gospod Božidar Govedek, ki se je vozil z njim, z inženirjem in polkovnikom. Ta se je obrnil nazaj, kjer je v drugem vozu hvalil gospod Masten baronu "plemenito večerjo", in zaklical: "Jutri je zadnji čas, razumete? Plotanova Anička vem da komaj že čaka!"

"Saj ne pojde! Boji se; fantov ga je strah," je dejal adjunkt.

Vojnik jih ni slišal. Pred seboj je videl še vedno Mileno, oblito od lestenčevega svita, podajajočo mu roko. "Za slovo", si je dejal; "zadnjikrat."

XIII.

"Duša ljubeznjiva,
Zdaj-le se radujva,
Zdaj-le se ljubiva!"
Jenko.

"Izborno — pardon! Torej, vi hočete res, gospod baron?"

"E — res, res," gospod adjunkt.

"Vasovati, na kmetih vasovati, po vasi peti in na okno trkati. Izvrstno!"

"Nič peti. Rajši na tihem. Nimam posluha, — e —!"

"O krasno! — Toda: na vašem mestu jaz ne bi šel."

"Zakaj ne?" —

"Nevarnost, nevarnost! — Vi ne veste, kako previdno se ogibljem jaz vsake nevarnosti!"

"Obljuba — e — obljuba!"

"Kar se mene tiče, — jaz bi rajši doma ostal."

"Ali, gospod Govedek — moja kavalirska častna beseda —"

"Smešno! — Stoj, pardon!"

"Moja kavalirska — e — čast je v zadregi! — E — v hudi zadregi!"

"Fantje vas bodo tepli, vas bodo s poleni in gorjačami! Morebiti prinese kdo tudi kako sekiro! Le glejte me: neusmiljeno bodo divjali, vas bodo ubili, vas bodo na meh odrli, vas bodo —

"Prosim vas, gospod adjunkt!"

"Zdaj mi pa recite, kaj naj vam koristi potem vaša — pardon — kavalirska čast?"

"Major in polkovnik — e — me že ves čas preganjata. Moram — e — moram!"

"Ako morate — pa izvolite!"

"Še danes pojdeva — e —?"

"Pojdeva, pojdeva? Kdo pojde? Pojdite sami, jaz kot adjunkt, slišite, — sploh: nevarnosti niso za-me!"

"Ali pričo — e — moram imeti! Vi ste mi obljubili — e —?"

Pristav je premišljeval.

"Dobro!" je dejal naposled. — Ako pridobite še gospoda Vojnika, potem grem tudi jaz.

Baron tudi inženirju ni dal prej miru, da ga je preprosil.

Napotil so se torej vsi trije proti javoriški vasi.

— Izza črnih oblakov so se razlivali bledi mesečni žarki in svetili gospodu baronu Lahnbergu to noč na čudnem potu. Lezel je namreč po omahljivi lestvi navzgor proti oknu izbe Plotanove Aničke, vaške krasotice. Tresel se je po vseh udih, dasi je bil prav gorko oblečen.

"Gospod baron, le nobenega hrupa nikar!" mu je svetoval Govedek. "Če ne moram takoj domov! Previdnost ni nobena sramota."

Drhtajoč je dospel nočni gost do okna. Pogledal je v 'budoar', toda videl ni nič. Pogledal je doli, če sta Govedek in Vojnik še tu, zbral ves svoj pogum in rahlo potrkal.

Toda dekle je imelo zdravo, trdno spanje in se šele prebudilo, ko je močneje zaropotal. Urna roka je odprla okno.

"Janez, ali si ti?" je vprašal nekoliko zaspan glas. "Kaj hočeš?"

Lahnberg je podal duhteč šopek in prosil poljuba.

Ali še predno je vedel, kaj in kako, je zagledal nad seboj velik lonec. In iz tega lonca se je usula mrzla ploha baronu po glavi, za vrat in po hrbtu. Okno se je hitro zaprlo.

Ta hip je nekdo potresel lestvo zdolaj. Ves prestrašen je videl baron Lahnberg kmetiškega fanta pod seboj!

"Doli!" mu je velel neznan glas.

Počasi je plezal vasovalec navzdol.

"Kaj si hotel tukaj?"

"— E — zmotil —"

"Zmotil? Le čakaj!"

V tem so prišli izza ogla še trije fantje.

"Ti, Janez, ta-le škric je vasoval pri tvojem dekletu!"

"Saj ne bo nikdar več!" je zakričal oni, zaklel in odprl svoj nož. Ta hip je priskočil Vojnik.

"Stojte, fantje!"

Toda že je zablisnil nož v mesečini. Ali mesto barona je zadel Vojnika in se mu zabodel v prsi. Inženir je omahnil in se zgrudil. Na tleh se je prikazala krvava proga.

— "Ali že veste, ali že veste?" sta prisopihali gospe Grizajka in Zobelja drugo popoldne na Javorice nejavljeni v guvernantino sobo. "Ali ste sami doma?"

"Gospe sta se odpeljali z gospodično Stanko v Žerovje," je rekla odgojiteljica počasno. 'Drugi teden zapustimo Javorice. Dame so na odslovnem posetu v Žerovju. Mene pa je popadla neznosna migrema; gospodična Milena je bila tako dobra in je ostala pri meni. Nemogoče mi je, da bi se genila iz svoje sobe. Silno trpim. Ah!"

"Torej — ali niste še nič slišali o tem, kaj se je pripetilo inženirju? — Strašno! strašno!" Navzlic guvernantini bolezni se kar nista hoteli odpraviti.

Milena je obledela. Guvernanta je zmajala z glavo.

"Skoro umorili so ga!" je sprožila nagla Grizajka. "Pa vas vender ne motiva?"

"Včeraj, na Javoricah!" je hitela natančna Zobelja. Zdaj sta se obe nekoliko oddahnili, sedli in zadovoljno opazovali vtisk svojega izvestja . . .

"Z velikanskim nožem," je trdila suha Grizajka.

"Javoriški fantje so ga," je pomagala debela Zobelja.

"Zato, ker je vasoval pri nekem dekletu," je pojasnila njena urnejša prijateljica.

"Neverjetno! Gospodična Milena, kaj pravite o tem?" Mademoiselle Netty je navzlic migreni hitro in živahno govorila.

"Tudi jaz tega ne morem verjeti!" je dejala tiho vznemirjena devojka in gledala v knjigo, iz katere je prej guvernanti čitala. Vse črke so ji gomzele pred očmi. Ali strani ni smela; morala je tukaj vztrajati in poslušati kolikor mogoče ravnodušno in mirno, da se ne bi izdala.

Kmalu nato je vstopil še lični in dični baron Lahnberg in donesel previdno skovanih novih zanimivih podatkov. Vranovski dami sta se mu poželjivo vsesali v oči in lačno pogoltnili vsako njegovo besedo.

"Branil gospodu inženirju ves čas, — e — prosil in prosil; brez uspeha!"

"Silil je sam v pogubo!" je vzdihnila sočutno suhoroka Grizajka.

"Ubogi mladi mož! Kako ga pomilujem!" To rekši, je pogledala Zobelja zamaknjena proti stropu, od koder sta zbežali zadnji dve muhi vsi prestrašeni.

"Sam — e — sam! Radi velike nevarnosti — e — ga spremljal."

"To je lepo, to je plemenito! Pomagati pa mu niste mogli?"

"Prepozno — e — prepozno. Nesreča pride hitro!"

"Vam pa se ni zgodilo prav nič?"

"Niso imeli poguma — e —! Pokazal revolver!"

Zdaj sta gospe svoj važni posel opravili in se odpeljali nemudoma — v Žerovje. Baron pa je ostal. Prinesel je s seboj finih "bonbonov" in jih ponudil Mileni; nadlegoval jo je toliko časa, da si je vzela in pokusila "vsaj tri najlepše".

Tedaj se je z odgojiteljico pomembno spogledal. Milena ni opazila mičesar. In čudno! Mademoiselle Netty je bila svojih bolečin hipoma rešena in je začela vesel razgovor. Potem je vstala, šla iz sobe in vrnivši se dejala:

"Ta Groga! — Že zopet je pijan! In mi smo sami doma! Kuharica je šla na Vranovo k trgovcu. Nobenega človeka ni pri hiši."

"Hišna je vender doma"? je vprašala Milena, kateri je začelo prihajati nekako tesno okolo srca. Rahel strah se je je polastil.

"Tudi nje ni doma. Poslala sem po papir in zalepke na Vranovo; pozabila sem, da bi naročila to kuharici. — Slišite?"

Od hodnika sem so prihajali neprijetni glasovi.

"Groga je popolnoma ob zavest," je rekla odgojiteljica. — "Pospravljal je po sobi, kjer ima gospod major svoj herbarij, in tam ga je izpil tri steklenice najmočnejšega. Na divanu leži, se smeje in popeva. Da le sem ne bi prišel!"

In mademoiselle Netty je zaklenila vrata na hodnik. Ključ je shranila, namignila baronu in dejala: "Tudi druga vrata pred Grogovo sobo moram zapreti. Takoj zopet pridem." —

"Gospodična Milena!" Zdaj sva — e — sama, zdaj je prišel trenotek, katerega sem si želel že toliko časa, da vam — e — povem, kako vas — e— ljubim, kako vas obožavam! Tukaj klečim pred vami — e — in vas prosim — prvega poljuba!"

"Gospod baron! — Vi zlorabite —"

"Vi me ne ljubite?"

"Ne. Prosim vas, vstanite!"

"Poljuba mi torej nečete dovoliti? Ali ste res neizprosni? — Nočete?"

Dalje prihodnjič.

"DOM, ZDRAVJE IN VESELJE."

"Ti si lahko zagotoviš zgornje, če založiš vsak mesec v dobro stvar nekaj denarja. Ta oglas naj doseže tiste, moške ali ženske, ki znajo sami misliti. Mi smo zaposleni ljudje ampak vedno pripravljeni govoriti z ljudmi, ki mislijo kšeft in da jim pokažemo dobrote in zaslužek od naše Palm Beach Country Lands, v Florida.

V prašaj ali piši na naslov:

BRYANT & GREENWOOD

1406—10 Republic Bldg., Chicago, Ill.

Desk A **Govorimo slovensko."**

S.S.P. Zveza

Ustanovljena leta 1908. Inkorporirana leta 1909.

Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chigago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Box 116, Somerset Colo.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11224 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

FERDINAND GLOJEK, (pred.); 477 Virginia St. Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 — 136th St.. Chicago, Ill.
MARTIN V. KONDA, 2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut Ave., S. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ČUK, Box 268, Moon Run, Pa.
JOSIP CVETKOVIČ, Box 94 Hammond, Ind.

POMOŽNI ODBOR:

JOSIP IVANŠEK, 1517 So. 43rd Ave., Chicago, Ill.
IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN LEVSTIK, 11316 Fulton Avenue, Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. ALOIS M. ZAHOŘIK, 1846 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odpošiljatve) pa na John Kalan, 341 — 5th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Seja vsako zadnjo sredo v mesecu.

DRUŠTVENI URADNIKI.

Št. 1 Chicago, Ill.: M. V. Konda, pred., 1518 W. 20th St.; V. S. Skubic, taj., 2727 S. 42nd Ct.; V Kulovic, blag., 3233 Shefield Ave. — Seja 4. nedeljo v mesecu.

Št. 2 Claridge, Pa.: I. Mlakar, pred. Box 68; I. Batič, taj., Box 487; L. Sturm, blag., Box 434. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 3 Depue, Ill.: J. Obrič, pred.; D. Badovinaz, taj.: M. Omreza, blag. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 4 Black Diamond, Wash.: J. Plavec, pred., Box 644; Fr. Kutchar. taj., Box 606; Ig. Potočnik, blag., Box 715. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 5 Darragh, Pa.: Jos. Nose, pred., Hermenie; M. Brunet, taj., Box 163, Arona; J. Hauptman, blag., Box 140. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 6 Winterquarters, Utah: V. Orač, pred., Box 71; M. Krstnik, taj., Box 44; J. Mlakar, blag., Box 11. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 7 Arona, Pa.: V. Huter, pred.; M. Rajer, taj., Box 53; A. Štih, blag., Box 81 — Seja 2 nedeljo v mesecu.

Št. 8 McGuire, Colo.: Jacob Frelih, pred., Box 2; Fr. Vodenik, taj., Box 54; J. Hribar, blag., Box 2. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 9 Leadville, Colo.: Jos. Lanich, pred., Box 972; Lud. Slak, taj., Box 972; A. Goršič, blag., Box 972. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 10 Moon Run, Pa.: V. Butije, pred., Box 271; K. Telban, taj., B. 41 Fr. Ambrožič, blag., Box 275. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 11 Staunton, Ill.: John Maček, pred., Box 667; A. Ausec, taj., Box 158; J. Korunka, blag., Box 30. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 12 Sublet, Wyo.: J. Jamšek, pred., B. 126; G. Forstner, taj., B. 122; Frank Gabrian, blag., Box 116. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 13 Witt, Ill.: D. Senuškar, pred. Boq 151; J. Supančič, taj., Box 633; M. Volovšek, blag., Box 418. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 14 Yale, Kans.: A. Rupar, pred., Box 65; Jos. Alič, taj., Box 166, Curranville; Fr. Šetina, blag., Box 127. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 15 Taft, Ill.: A. Zalokar, pred., Boq 36; J. Koman, taj., Box 43; J. Papeš, blag., Box 171. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 16 Clinton Ind.: Jos. Bizjak, pred., Box 519; Fr. Mrak, taj., Box 73; V. Verhonik, blag., B. 569. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 17 Aurora, Minn.: J. Žnidaršič, preds., Box 255; V. Mikulich, taj., Box 21; Fr. Bernik, blag., Box 148. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 18 Girard, Ohio: M. Leskovec, pred., Box 372; Fr. Ban, taj., Box 428; J. Leskovec, blag., Box 372. — Seja zadnjo nedeljo v mesecu.

Št. 19 Chicago, Ill.: W. Rus, pred. 11316 Fulton Ave.; Jos. Fritz, taj., 11422 Stephenson Ave.; Fr. Kuhelj, blag., 3366 — 91. St. — Seja zadnjo nedeljo v mesecu.

Št. 20 Cleveland, Ohio: J. Urbas, pred., 982 E. 67. St.; Jos. Janežič, taj., 1277 E. 55. St.; Fr Lah, blag., 568 E. 162. St. N. E. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 21 Naylor, Mo.: J. Zimerman, pred.; Fr. Levar, taj., Box 123; V. Dobnikar, blag., Box 46. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 22 Indianapolis, Ind.: J. Pušnar, pred., 725 N. Warman ave.; J. Markich., taj., 741 Haugh St.; — L. Bučar, blag., 711 N. Warman Ave. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 24 Milwaukee, Wis.: J. Kalan, pred., 341 — 6th St.; F. Glojek, taj., 475 Virginia St.; P. Ocvirk, blag., 383 Park St. — Seja zandnji petek v mesecu.

Št. 25 Reading, Pa.: I. Starašinič, pred., 143 N. River St.; Jos. Filak, taj., 428 Tulpehocken St.; J. Košmerlj, blag., 420 Johnston St.

Št. 26 Collinwood, Ohio: Jos. Kučič, pred., 439 E. 156. St.; J. Potočar, taj., 5624 Elsinor St.; Ig. Zupan, blag., 5606 Elsinor St. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 27 Forest City, Pa.: J. Trček, pred., Box 419; Fr. Leben, taj., Box 419; J. Šume, blag., Box 233. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 28 Madison, Ill.: Jos. Baričevac, pred.; L. Pavičič, taj., Box 131, Granite City; Jos. Baričevac, blag. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 29. Taylor, Wash.: R. Gradjšnik, preds., B 15; M Škerbenc, taj., B. 7; L Pugel, blag., Box 132.—Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 30 Bishop, Pa.: J. Murgel, pred., Box 8; Ig. Vidmar, taj., Box 23; A. Renko, blag., Box 13. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 31 Farmington, W. Va.: J Juraich, pred., Box 21; J. Kubin, taj., Box 218; Jos. Probič, blag., Box 218. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 32 Wenona, Ill.: Alojz Krakar, pred.; Fr. Ambroš, taj., Box 208; A. Jaklič, blag., Box 95. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 33 Livingston, Ill.: Fr. Plazzotta, pred., Box 148; Fr. Deželak, taj., Box 81; A. Švajger, blag., Box 148. — Seja zadnjo nedeljo v mesecu.

Št. 34 Oregon, City, Oreg.: M. Škof. preds., Box 307; I. Kurnik, taj.; Box 155; Fr. Sajovic, blag., 131 — 18. and Main St. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 35 Franklin, Kans.: A. Korošec, pred., R. 4, Girard; J. Zager, taj., R. 4, Box 89, Girard; A. Šraj, blag., Box 3, Franklin. — Seja 4. nedeljo v mesecu.

Št. 36 Springfield, Ill.: M. Pekol, pred., 715 N. 14. St.; A. Pekol, taj., 521 North 14. St.; Jos. Grobelnik, blag., 1031 S. 15. St. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 37 Lowber, Pa.: J. Ferjan, pred.; M. Škoda, taj., Box 82; J. Grošelj, blag., Box 277. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 38 Jenny Lind, Ark.: M. Mrak, pred.; J. Spelič, taj., R. 3, Box 139, Fort Smith; J. Belle, blag., R. 3, Box 245, Fort Smith. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 39 Agular, Colo.: Frank Pozrl, pred., Box 203; M. Lukežič, taj., Box 491, Agular; J. Morgl, blag., Box 47. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 40 Salida, Colo.: A. Novačič, pred., Box 641; Fr. Miklič. taj., Box 291; M. Mauc, blag., Box 641. — Seja 1 v mesecu.

Št. 41 Ambridge, Pa.: Fr. Tomažič, pred., Box 141; Fr. Ogulin, taj., Box 70; A. Unetič, blag., Box 263. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 42 Red Lodge, Mont.: A. Božič, pred., Box 32; A. Kanclarič, taj., Box 32; D. Grenko, blag., Box 32. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 43 High Bridge, Ia.: Jos. Černič, pred.; M. Zupan, taj. in blag. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 44 Virden, Ill.: M. Stermec, pred., Box 340; J Jurak, taj., Box 426, A. Stopar, blagajnik, Box 231. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 45 Baltic, Minch.: J. Prešeren, pred., Box 155; L. Navoda, taj., Box 155; J. Jelen, blag., Box 155. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 46 San Francisco, Calif.: F. Skubic, pred., 591 Vermont St.; A. Serjak, taj in blag., 1492 San Bruno Ave. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 47 Chicago, Ill.: Antonija Lesar, predsednica, 2727 S. 42nd Ct.; Antonija Ivanšek, tajnica, 1517 S. 43rd Ave.; M. Potsch, blag., 1524 So. 41. Court. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 48 Breezy Hill Sta. Mulberry, Kans.: A. Govejšek, pred.; J. Kovačič, taj., Box 24; S. Dudaš, blag., Box 5. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 49 Winterquartes, Utah: A. Mejaš, preds. Box 71; A. Orač, taj., Box 71; F. Peček, blag., Box 106. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 50 Milwaukee, Wis.: Marija Ocvirk, pred., 383 Park St., Francis Žovle, taj., 457 S. Pierce St.; Ana Bergant, blag., 257 — 1st Ave. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 51 Ravensdale, Wash.: P. Koss, pred., Box 10; Fr. Maurič, taj., Box 1; J. Arko, blag., Box 30. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 52 Somerset, Colo. K. Grušovnik, pred., Box 1; R. Zohar, taj., Box 131; K. Ernožnik, blag., Box 155. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 53 La Salle, Ill.: Jakob Brejc, pred.; V. Potisek, taj., 1237 — 1st St. M. Požežnik, blag., 28 Laharpe St. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 54 Ely, Minn.: M. Grahek, pred., Box 478; R. Majerle, taj., Box 225; J. Tekavec, blag., Box 391. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 55 Broughton, Pa.: J. Reven, pred., Box 51; J. Jamše, taj., Box 185; J. Žitnik, blag., Box 186. — Seja 4. nedeljo v mesecu

Št. 56 v Rock Springs, Wyo.: Fr. Kostanysheck, pred., Box 563; Math Batich, taj., 209 G. St.; Fr. Surnik, blag., Box 563. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 57 Barton, Ohio: Ant. Coran, pred., Box 17; Fr. Levstik, taj., Box 2; Fr. Coran, blag., Box 50. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 58 Greenland, Mich.: J. Pintar, pred., J. Kraker, taj., Box 164; J. Brula, blag., Box 350. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 59 Conemaugh, Pa.: Fr. Dremelj, pred., Box 73; Travnik, taj., Box 275; Fr. Perko, blag., Box 101. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 60 Pueblo, Colo.: A. Stražišcar, pred., 1317 E. Abriendo Ave.; Frank Stupar, taj., 1234 Eiler Ave.; Geo. Zakrajšek, blag., 117 E. Northern Ave. — Seja vsakiga 10. v mesecu.

Št. 61 Barberton, Ohio: Ant. Sigmont, pred., 176 Center St.; R. Puželj, taj., 161 Houston St.; J. Primc, blag., 432 St. Bolivar Rd. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 62 Lorain, Ohio: J. Petkovšek, preds., 1605 E. 29th St.; Fr. Ziherl, taj., 1641 E. 29. St.; J. Zallar, blag., 1708 E. 28. St. — Seja 1. nedeljo v mesecu

Št. 63 Sheboygan, Wis.: Fr. Turek, pred., 922 Michigan Ave.; Jos. Pirc, taj., 2020 Superior Ave.; J. Bogataj, blag. 1322 E. 7. St. — Seja 3 nedeljo v mesecu.

Št. 64 St. Michael, Pa.: M. Podvarac, preds., Box 121; S. Šilobat, taj., Box 32; I. Štritof, blag., Box 46. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 65 Onanalinda, Pa.: A. Likovič, preds.; J. Zalar, tajnik, Box 2; J. Švelc, blag., Box 4. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 66 Superior, Wyo.: K. Perušek, pred., Box 48; Fr. Krašovic, taj., Box 284; Jos. Kolman, blag., Box 223. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 67 Johnston City, Ill.: J. Pleše, pred., Box 561; M. Jelenčič, taj., Box 489; B. Mance, blag., Box 461. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 68 Issaquah, Wash.: J. Bohte, pred.; J. Kochevar, taj., Box 82; A. Omeje, blag. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 69 Brewster, Ohio: M. Golob, pred., 210 E. Walnut St., Massillon; Fr. Rajer, taj., 248 E. Walnut St., Massillon; M. Strah, blag., Brewster. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Št. 70 Dunlo, Pa.: A. Ošaben, preds. Box 137; A. Sterle taj., Box 12; J. 12; J Dolez, blag., Box 161. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 71 Marianna, Pa.: J. Milanič, pred., Box 251; M. Čebašek, taj. in blag., Box 206. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 72 Hillsboro, Ill.: G. Janzekovič, pred., R 2, Box 15; M. Šabalj, taj., Box 15; I. Hren, blag., Tailer Spring. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Št. 73 Girard, Ill.: Fr. Gašparac, pred., Box 38; Andrej Kine, taj., Box 1; John Leo, blag., Box 167. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Št. 74 Johnstown, Pa.: J. Tegelj, pred., 1175 Virginia Ave.; M. Štrukelj, taj., 812 Chestnut St.; M. Logar, blag., 768 Coleman Ave. —

Št. 75 East Helena, Mont.: Marija Strajner, pred'ca. in taj'ca., Box 75; Marija Suhodolnik, blag'ca., Box 33.

Št. 76 Roundup, Mont.: M. Keržan, pred., Box 144; M. Mežnarič, taj., Box 85; J. Cerovšek, blag., Box 151. Seja 2. nedeljo v mesecu.

Št. 77 Cherokee, Kans.: M. Berložnik, pred., Box 84; J. Cestnik, taj., Box 65; Jos. Premk, blag., Box 1. —

Št. 78 Brereton, Ill.: J. Črne, preds. Box 23; J. Petje, taj., Box 113; J. Kolesa, blag., blag., Box 8. —

Št. 79 East Palestine, Ohio: J. Čof, preds., Box 115; F. Miklavčič, taj., Box 291; J. Čuk, blag., Box 145.

ŽALOSTEN POLOŽAJ.

Darragh, Pa.

Uredništvo Gl. Svobode: —

Jarem, ki ga nosijo delavci v današnji kapitalistični dobi, je pravi turški jarem. Ljuba "svoboda", če bi se v resnici enkrat pokazala v svojih žarkih. Prej jo pa delavci ne bodo videli, dokler ne volijo za njo. Priporočam slovenskim delavcem, volilcem, da se svoje volilnice poslužujejo za delavske kandidate. Če hočemo mi, delavci doseči svojo zmago, je prva naša sveta dolžnost, da volimo ljudi ki so za delavce in ki jih priporoča delavska stranka. —

Čital sem že mnogokrat v listu Gl. Sv., kako se za delavce poteguje edini socijalistični kongresman Viktor L. Berger iz Wisconsin države.

Da sam ne more veliko doseči je gotovo — glejmo pa za tegadelj mi, da mu dobimo več tovarišev, da mu v njegovi borbi za delavsko ljudstvo vsestransko pomagamo.

V Gl. Sv. št. 32 sem čital, da je Berger predlagal starostno zavarovanje za Zjed. države in sicer za tiste 60 letne starčke, ki so 16 let že državljani. Če bo to doseženo, bo lep korak za delavstvo dobljen. Veliko je danes število tistih, ki si vsled starosti ne morejo več zaslužiti vsakdanjega kruha z rokami. Isti namen ima nekako v državi Pennsylvanija vstanovljeno Slov. Delavsko Podporno in Penzijsko društvo. Polagam rojakom na srce, naj vstopijo v imenovano Družbo in naj vstanove nove podružnice S. D. P. in P. D. Sedaj ima vsak delavec lepo priliko, vpisati se v družbo, in se tako zavarovati za bolezen, nezgode in smrt. Vsacega novo naseljenca naj bo prvi korak, da se upiše v podporno društvo. Prispevek ni velik, dolžnosti ne velike. Kdor hoče pa pojasnil, naj se pa na spodaj podpisanega obrne.

Moram tudi nekoliko poročati novice iz naše naselbine, oz. iz celega Westmoreland okraja. Delavske sedajne razmere so danes tukaj nad vse žalostne. Lahko trdim, da je po zgubljenem štrajku v resnici prava žalost nastopila. Mesec dni je že temu, kar so nam napovedali konec štrajka, in hajd na delo, če ga dobiš! Večkrat smo že sedaj premerili ameriške milje od rova do rova, pa vse zastonj, dela ne dobiš.

15 dolgih mesecev smo Slovenci bojevali boj proti kapitalistom in njihovim zaveznikom. Petnajst mesecev . . . Res so nas dobro podpirali naši sobratje in unija, da smo se preživeli z družinami, a kaj sedaj, ko nam je podpora vzeta od unije, in ni dela dobiti, a živeti se mora in društvo tudi plačevati. Govorilo se je, da bomo v slučaju brezdelnosti dobivali tudi podporo od unije; to pa ni resnica, podpore ne dobimo več nobene. Kaj nam začeti, prepuščam v presojo našim rojakom.

Ob tej priliki se moram tudi zahvaliti Jednotam in Zvezam, bratom in sestram, za veliko gmotno in moralno podporo skozi 15 mesecev štrajka. — Z vašo podporo smo bili v stanu plačevati društvene prispevke, a kaj bo v zanaprej, nevemo. Obrniti se še enkrat na sobrate je hudo in težko tudi za nje same.

Kadar se delavske razmere obrnejo na boljše, se oglasim zopet. Če bi pa hotel natanko popisati vso mizerijo tukajšnjih razmer, bi pa vzelo več dopisov.

Bratske pozdrave na vse Slovence in Slovenke! Zahvala Glas Svobode za veliko podporo v vseh ozirih.

Jos. Hauptman,
Box 140, Darragh, Pa.

Zavetišča za pijance.

Hrepenenje po opojenju je splošna človeška lastnost. Ni na svetu naroda in človeške družbe, ki bi ne imela svoja opojila. Malo je ljudij na svetu, ki nimajo poželjenja po opojnih sredstvih. — Newyorški državljani bodo morali zdaj to poželjenje brzdati. V newyorški državi bo zdaj prav nevarno se opojiti ali opijaniti, posebno, če se bo to zgodilo po alkoholičnih pijačah. New York dobi namreč zavetišče za pijance. Sociolog ne bo imel ničesar proti zavetišču za pijance iz navade, nasprotno bo priznal, da je pijanost iz navade bolezen, ki jo more ozdraviti le zdravnik. Nadalje bo sociolog ali družbovalec tudi znal upoštevati neizmerno bedo in revščino, ki jo provzročuje pijančevanje v premnogih rodbinah. Pripoznal bo, da ima alkoholizem slabe posledice za gospodarsko in moralno življenje. Ako pa zavetišče za pijance nima samo naloge ozdraviti pijanca, nego ga tudi kaznovati, potem je tako zavetišče kaznilnica, posebno, če ima vodstvo zavetišča pravico določiti čas, kako dolgo mora njemu izročeni pijanec ostati pod nadzorstvom. V tem slučaju je kazen glavna stvar, ozdravljenje pa le postranska. Stvar bodemo mogli dobro presoditi šele potem, kadar nam bodo natančno znane vse določbe zakona, šele potem bodemo lahko videli, če presegajo koristi zakona, nevarnosti, ki tiče v njem za osebno svobodo posameznika. Brezdvomno je omejenje osebne svobode, ako sme policija vsakega, ki ga dobi pijanega na cesti, aretovati in ga vtakniti v zavetišče za pijance. Maloverjetno je, da bi novi zakon zmanjšal število pijancev, ker vzroki za opijanje so včasih neozdravljivi in neodstranljivi. Slovenski rek je: Pijanec se preobrne, kadar se v jamo zvrne.

Pozivlja

se vse člane društva štev. 1 Slov. Svobod. Podp. Zveze v Chicagi, Ill. na redno mesečno sejo, ki se vrši 27. t. m. v Stastnyevih prostorih. Na programu nad vse važne stvari. Pridite Vsi!

V. S. Skubic, taj.

Prvi monistični kongres se vrši letos od 8—11 septembra v Hamburgu. Častno predsedstvo je prevzel prof. E. Häckel, razprave bo vodil prof. Wilhelm Ostwald, jeden iz med najznamenitejših modernih nemških modroslovcev. — Na dnevnem redu so referati prof. Svante Arrhenius-a, Ostwalda, Jodl-a, Wahrmund-a, Horneffer-ja.

POZOR!

Slovenci, glasbeniki! V Winterquarters, Utah, iščemo pevovodjo, bilo bi pa želeti, da zna tudi podučevati godbo.

Za pojasnila se je obrniti na
Jacob Zajc, Scofield, Utah.

IŠČEM Antona Saleta, doma nekje iz Krke, na Kranjskem. Sedaj biva nekje v Minnesota. Naj se zglasi, drugače pride v javnost.

Se išče tudi Math Jaksa (vulgo Peterb), doma iz Semeniča, na Dolenjskem, biva tudi nekje v Minnesota.

Math Malenshek
1219 Bohemian ave., Pueblo, Col.

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO.

IGRA OD 15. — $100 NAGRADE

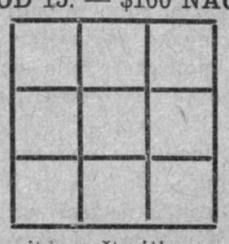

Postavite eno številko v vsako odprto mesto tako da kadar se sešteva od kateré strani, da je vedno vkupno 15.

Vsaki oni, kateri nam bode poslal dobro rešeno igro, dobil bode kredit od $100.00, nad 4 krasnim lotoma, blizu Velikega New Yorka.

Cena lota je $199 00, ampak za onega, kateri pošlje dobro rešeno igro, stalo ga bode samo $99.00, in ta denar izplačeval bode mesečno, in to $5.00 naprej, ter pozneje samo $3.00 mesečno.

Pisma pošiljajte na:

SLOV. DEP. ROOM 911,
61 Park Row, New York City

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobi mrzel in gorak prigrizek. : Pod vodstvom **Jos. S. Stastny**

2005 Blue Island Ave.

veliká Dvorana za društvene in unijske seje, in druga dvorana za koncerte. Ženitve in zabave.

SALOON

z lepo urejenim kegliščem in sveže Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

2348 Blue Island Ave. Chicago.

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhofen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9 CHICAGO ILL.

SLOVENSKI IN HRVATSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ.

Sprejema tožbe. — Zagovarja in tolmači na sodniji. — Zahteva in iztirja odškodnine od kompanije za ponesrečene pri delu. — Dela pooblastila, kupoprodajne pogodbe, prošnje za oprostitev vojaščine, dolžna pisma, itd. — Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju. — Izvršuje vsa v notarsko stroko spadajoča dela. — Cene vedno zmerne.

Matija Skender

5241 Butler Str., Pittsburg, Pa. Bell Phone 7-R Fisk.

Najboljša gostilna

na Blue Island Ave. v Chicagi je J. F. Bolek-ova, kjer se toči izborno Schlitz pivo in fina vina. Domača in cenena kuhinja.

Kosilo s kozarcem piva, vina ali kake druge pijače 20c. Večerja s pijačo samo 15c.

Slovenci, pridite in se prepričajte, da je ta gostilna izborna

JOE F. BOLEK

1870 Blue Island Avenue

vogal 19. ul.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obuval najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.

Druga vrata od Kasparjeve Bank.

ODVETNIK PATENTI

GARL STROVER

(Sobe štev 1009)

140 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL

TEL. 3089 MAIN

SVOJI K SVOJIM!

Prva in edina slovenska trgovina te vrste v Zed. državah. Velika izbera ur, verižic, družtvenih prstanov; razna izbira srebrnine in zlatnine. Pušk, koles, gramofonov in slovenskih plošč, peči, itd. Pišite po lep ilustrovan slovenski cenik, katerega pošljemo zastonj. (Pri naročilu omenite ta list.)

A. J. Terbovec & Co.

Nasledniki:

Derganc, Widetič & Co.

1622 Arapahoe St., Denver, Colo.

Avg. W. Ramm

pogrebnik in balzamovač, tapetnik in podobar

921 N. 8th St. SHEBOYGAN, Wis

Zastopnik: FRANK PUNGERČER

GOSTILNA

J. J. Vodak in sinovi

1825 Loomis St. cor. 18. Place

Dvorana za zabave in zborovanja.

Tel. Canal 1386.

SLOVENCI POSEČAJTE

"Little Bohemio"

kjer se toči izborno importirano plzensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Telefon Canal 1439.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by M. V. KONDA & CO.
2020 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Subscription $2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodomiselni list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....$2.00
za pol leta.....$1.00
ZA EVROPO:
Za celo leto.....$2.50
za pol leta.....$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE

GLAS SVOBODE
2020 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike da nam natančno naznanijo poleg NOVEGA tudi STARI naslov.

231

POLJEDELSTVO.

Čutimo potrebo izpregovoriti nekoliko o poljedelstvu.

Zadnje čase so se začeli Slovenci bolj pogosto naseljevati na farme. Vzrok temu je različen. Slovenci smo poljedelski in ne tovarniški narod. Vsak Slovenec je bolj vnet za kmetijstvo, kot za fabriško delo. Če se ozremo nazaj v zgodovino slovenskega naroda, vidimo, da so bili Slovenci že pod svojim kraljem Samo izključno poljedelci. Cesar Jožef II. je rekel, in to ne brez vzroka, da je kmečki stan, najlepši stan. Pa ne samo Slovenci, temveč vsi drugi narodi ki sedaj žive, se imajo zahvaliti svojemu obstanku in moči, ker so bili in so poljedelski narod. Divji Huni, Tatari, Turki in drugi nepoljedelski narodi so večinoma propali, ali po so že na robu propada. Vsak narod je odvisen od poljedelstva. Sicer je dvajseto stoletje, stoletje industrije, a ne more se zanikati, da ni tudi poljedeljstvo, umno poljedelstvo piramidalno napredovalo. Vzgleda in dokazov imamo povsod dosti, posebno pa v veliki Ameriki, kjer je danes v obdelovanju 40,000,000 akrov zemlje. Dežela je še mlada in na naturnih sredstvih bogata, neizmerno bogata. V Ameriki se je industrija razširila z nepojmljivo hitrostjo, pa ravno isto velja reči o ameriškem poljedelstvu. Posebno stroji pospešujejo napredek ameriškega farmerja. Brez raznih mašin si sploh ne smemo predstavljati ameriško farmo. Za prihodnjo številko imamo že lep dopis o ameriških farmah in poljedelstvu in letošnjem pridelku. Posebno sadja bo to sezono veliko in ceno.

Z veseljem je za pozdraviti to, da se je slovenski delavec v Ameriki vrnil k materi naturi, na zemljo. Ker je zemlja še bolj poceni in lahko za dobiti še sedaj, je rojakom le priporočati, da postanejo poljedelci.

Slovenca že natura kliče na farmo. Tovarniški dim in napor v tovarni za kapitaliste, je postal Slovencem zopern, posebno priprostim delavcem. Umevno. V tovarni je danes delo, jutri ga ni. Kapitalisti te plačajo kakor se njim poljubi, in ne kakor bi ti rad. Človek je vedno v nesreči; vedno tvega za par centov svoje zdravje; ude in celo svoje življenje. Če ima družino in sam dela v tovarni, mora vedno misliti, da jih zapusti kot berače, brez doma in kruha. Otroci se v mestu pohabe in niso zdravi. Vedno se mora klicati zdravnika in iskati pripomočkov v lekarni. Fabriško delo večinoma delavca in njegovo družino ruinira. Malo jih je, ki si pomagajo, pa še tisti ki si, plačajo navadno to z delavsko sopotnico — jetiko.

Tolstoj pravi, da kmet ne bi nikoli zapustil svoje zemlje — pa tudi če bi imel samo močnika — če ne bi bil v to primoran! Proletariat je primoran biti v mestu. In isto velja o Slovencih. Sicer smo Slovenci nekaj časa radi v mestu, premaguje nas pa le vedno misel po zemlji, po kmetiji, po življenju v naravi!

In rezultat? Je bil še vedno boljši na kmetiji. Koliko Slovencev se je že v Ameriki zgubilo, zapadlo pijanstvu in vagabundstvu. Kolikim in kolikim je že strlo glavo, vzelo noge in roke in jih zmečkalo v rudniku. Žrtev je že preveč. Narod se je začel ozirati nazaj po matki zemlji, po naturi. Na stotine imamo že danes slovenskih poljedelcev v Ameriki. Na stotine jih pa še namerava iti na farme. Mi to le odobravamo, in želimo kar največjega uspeha slovenskim farmerjem širom Amerike.

Članki pa, dopisi in razprave o poljedelstvu, so pa dobro došli! Pripravljeni smo odmeriti v Glas Svobode par kolon tedensko za poljedelstvo.

SLOVENSKA POLITIKA.

Imamo ameriški Slovenci kako slovensko politiko, je bilo prvo vprašanje ob ustanovitvi Gl. Svobode. Nimamo je. Slovenska ameriška "politika" se "dela" v — saloonih. Kdor to nam ne veruje naj se sam prepriča na mestu. — Slovenci v Ameriki ne vemo še popolnoma nič kako nam je nastopati, kot v javnosti, i med nami, i v stari domovini. Eni so za to, drugi so zopet za kaj druzega. Nimamo nobene skupnosti. — Vsi drugi naselniški narodi so si znali določiti takoj smer svoje politike. Pa naj ne mislijo nekateri čitatelji, da mislimo tu kake bluff politike. Ozrimo se n. pr. na Nemce in Irce. Nemci imajo danes svoj "Bund", ki je ena najmočnejših strank v deželi; Irci nasprotno svoj Tammy klub, ki gospoduje tudi po vseh ameriških magistratih in javnih vprašanjih. Nadalje imajo Nemci svoje dobro in veliko časopisje: strogo demokraško, socijalistično in svobodomiselno in farmerska, oz. poljedelska glasila; Nemci imajo skoro najlepše farme v svojih rokah.

Prej se tudi Nemci v Ameriki niso mnogo brigali za politiko. Ko so pa videli da bodo od drugih narodnosti zajeti, so hitro sprevideli eno svojih največjih napak, in začeli so z vsemi silami delati za enotno nemško-ameriško politiko, ki danes na mnogih odličnih mestih odločuje in bo še bolj odločevala.

Slovenci v Ameriki nimamo nobenega političnega programa. Živimo tja v en dan, ne da bi se menili za prav nastop. Imamo nešteto časopisov, to in ono — jasnega programa pa nikjer. Tako n. pr. dobimo ameriški Slovenci oklic od družbe Ciril Metodove iz stare domovine. Eni so za to, da se družba podpira, drugi so zopet za to, da se družbo ne podpira in se raje skrbi za tukajšnjo slovensko deco. Slovencev otroci v Ameriki se bodo vsi po amerikanizirali — tudi če bi imeli slovenske šole. Morebiti se prvi rod zdrži, drugi že težko, tretji ne bo vedel o Slovencih druzega kot ime.

V stari domovini je druga. — Tam se lahko Slovenci ohranijo. Slovenske šole so prvi pogoj za Slovence, posebno za Slovence na nemški koroško-štajerski in italijansko-slovenski meji. Nam, kot Američanom se zde tisti narodnosti boji — neumnost (iz ameriškega stališča), kakor hitro pa se vržemo onstran oceana, pa smo takoj drugih misli. Tu v Ameriki šele človek vidi kako v resnici obstoje v stari domovini razmere. Kar je kmečkega ljudstva je skoro vse pod zastavo rimske duhovščine. Narod je zaslepljen in udarjen. Ljudje mislijo, če slovensko govorijo, pa so že pravi Slovenci. Govorili smo te dni z enim Madjarom, ki je prepotoval skoro celo Evropo in tudi vse dežele slovenske. Izrazil se je, da nemška politika vlada na Dunaju — povsod se jasno vidi berolinski duh. Gospod je bil mnenja, da se Slovenci pogermanizaciji ne ubranijo. Bodočnost bo pokazala, v koliko je imel ta gospod prav, vidimo pa, da koroški Slovenci umirajo, ker izdali so jih lastni bratje: Vseslovenska klerikalna stranka iz Kranjskega. Tako uvidimo, da ameriški Slovenci ne delajo nobenega greha — čeprav je to naše zasebno mnenje — če podpirajo šolsko družbo v stari domovini.. Pa imamo samo to vprašanje za razrešiti? Kaj ni v resnici ameriški slovenski narod zmožen voditi skupne politike? Kaj se bomo še v naprej buckali in zvijali pod plaščem nevednosti in nedelnosti? Kaj hočemo vso "politiko" prepustiti duhovnikom v roke ,da narod privedejo počasi v svoje suženjske okove? Kaj hočemo jadrati res še naprej brez programa, brez ciljev: brez slovenske politike?

Odgovor je tale:

Vse slovensko ameriško časopisje mora nastopiti pravo pot in ljudstvu dati to, kar v resnici potrebuje. Imamo tu nekaj na misli, kar pa radi nezrelih razmer za danes opustimo. Ker je slovenski narod v Ameriki po večini delavskega stanu, ne more biti slovenska politika drugačna kot delavska. Narod treba politično prebuditi iz spanja. Še na tisoče je Slovencev, ki jim je organizacija deseta briga. Še stotine jih je, ki žive že čez 10 let v Ameriki, pa še do danes nimajo državljanskega papirja. Gniloba skozi in skozi. Narod ne veruje nobenemu več. Bil je izpostavljen izrabljevanju in se ga še izrablja.

Ideali so zgubljeni; poti ni prave in gremo navzdol, namesto navzgor.

Dvignimo slovensko politiko iz blata in dajmo ji pravo pot.

IZ STARE DOMOVINE.

(Izvirno poročilo.)

(Suša.)

Pisal sem, da ne bo kaj prida letine. Danes moram javiti rojakom v Ameriki, da bo letos tako slaba letina, kakor je že ni bilo, kar najstarejši ljudje pomnijo. Že 4 tedne ni dežja, vročina pa grozna. Ob Novem mestu in v Beli Krajini je včasih bila gorkota na solncu 45° R. Otave so se posušile, ne bo otave tretjina prešnjih let. Po brežinah še paše ne bo. Krompir je droban, ki se je pozneje sadil. Zelja ne bo dosti, samo plošе, glav nič, fižola ne bo, repe ne bo nič, ajde nič, če ne bo v kratkem dežja. Repo še nismo sjali, ni moč orati. Pesa, korenje ne moreta rasti.

V vinogradih hočejo odpadati jagode. Kazalo je prav lepo, upali so vinogradniki, da dobijo vino, kakor je bilo slavno leta 1834. Ako ne pride skoraj kaj izdatnega dežja bo na Dolenjskem in južnem Štajerskem tudi vinstvo preč.

Kar se je pridelalo zimskega žita, bo do vseh svetnikov snedeno, ker bo ta moka za vse morala biti. Svinj ne bo ščim do debelosti izrediti, mast bo draga. Rejnih svinj zdaj nobeden ne kupuje. Na Nemškem je huda, mrve tam zmanjkuje. Tako tudi na Češkem. Mi bodemo s prvo košnjo, ki je bila obilna menda izhajali, pa če ne bo paše, tudi ne. Kakor navadno, če je kake stvari preveč, se potratno žnjo ravna in tako smo gospodarili doslej z mrvo.

Če se zdaj pogleda po našem lepem slov. svetu postane človek žalosten. Iz sadnega drevja odpada listje in drugo drevje se tudi drži klavrno; na travnikih so videti gole strani in skoraj same palice, na polju vse rumeno. Koruza, ki veliko suše prenaša, se že suši, štroki so pa prav majhni. V hribih nimajo vode. Na Gorenjskem in na Dolenjskem v Gorijancih so imeli večkrat nekaj dežja, ali v ravninah nič. V šentjernejski ravnini na Dolenjskem do Save ne bodo nič dobili drugih pridelkov, tam so peščena tla. Bo tudi oves letos dober za kruh. Ne bo kupiti kaj, ker je po vsej Evropi tako in tudi menda v Ameriki, od koder ste nam dali letošnjo grozno vročino. Železniče privažajo tedaj, če je kaj dovažati. Letos je menda sploh na svetu suša ljudem vzela dva kosa kruha, kar stori le moča, kakor pravijo ljudje. Letos bodo morale gospodinje obračati vsak krompirček, da ga dobro porabijo, letos se bodo morale izkazati kot varčne gospodinje. Že čuti ljudstvo, kaj ga čaka, nič ne popiva, nič mladina ne poje, le dežja prosi, ali s prošnjami se ne doseže dežja, duhovniki nič ne premorejo, ter so njihove molitve brez vspeha.

Pišem Vam rojakom to, da ne hodite domu, ostanite tam, da boste kaj domu poslati mogli ženicam in otrokom denarja za nakup moke, te bo dobiti, ker je bilo dosti pšenice, rži, ječmena.

V Trstu kolera precej močno nastopa. Ni ravno toliko slučajev bolezni, ali hitro konča življenje, katerega se loti. Zdravniki so izkušeni in zdravniška znanstvenost hitro sapo zapre tej nemarni kugi. V omikanejših narodih kuge niso nevarne, ker imajo učene zdravnike in ljudje se ravnajo po predpisih istih, tako se zatre hitrejše kuga, nalezljivost, razširjanje iste.

Tedaj je letos slabo leto za nas Slovence, dosti zadolženih gospodarstev bo šlo na boben. Ne bo nič prodati.

Pogorelo je te dni 15 hiš in 50 gospodarskih poslopij na Kalu v Žužemberškem okraju. V kozolcu Mišmaša se je vnel ogenj in pri tej suši je v kratkem času gorela vas. Vsi spravljeni pridelki so zgoreli. Zavarovani so bili posestniki na 26 tisoč kron, škode pa je čez 100 tisoč. To bo reva, nič živeža in še bodo morali staviti hiše, gospodarska poslopja!

Železnica se bo baje začela graditi iz Novega mesta v Belokrajino. Dolgo so odlašali. Letos bo nekaj zaslužka za naše ljudi pri tej železnici, ali podražili bodo pa delavci v tem pomanjkanju živil drugim živila.

DVA RAZREDA.

Od marsikaterega meščanskega veljaka se pogostoma čuje mnenje, da sploh ni nikakršne razlike med delom in kapitalom. Nasprotstvo, ki se pojavlja med delavci in kapitalisti, je baje le umetno povzročeno. To nasprotstvo in zlasti stavke, pripisujejo taki možje bolj ignoranci obeh slojev, kakor pa drugim razlogom.

Pa do danes se ni posrečilo niti za pičico ublažiti nasprotstva med delom in kapitalom, marveč se godi ravno narobe: Nasprotstvo je vsak dan večje. Zakaj? To je sedaj naloga socialista, da nam raztolmači.

Socializem zatrjuje, da je človeška družba razdeljena v dva razreda, namreč v razred lastnikov kapitala in v razred lastnikov delovne sile ali moči. Ta dva razreda se srečavata na gospodarskem polju kot nasprotnika. Kapitalizem sam na sebi ne rodi ničesar; primoran je torej stopiti na trg in delati ponudbe za delovno moč, ki je edina last, katero ima delavski razred na razpolago. Pri nakupovanju te delovne moči se poslužuje kapitalizem istega načina, kakor pri nakupovanju vsakega drugega blaga: kupiti jo izkuša kolikov mogoče po nizki ceni. Razred lastnikov delovne moči pa zopet na drugi strani ponuja to svojo last za mezdo, kar pomenja kruh za njega. Iz tega je razvidno, da imata ta dva razreda vsak po eno prednost in oba sloja potrebujeta produkcije. Delavski razred je aktivni, kapitalistični pa je pasivni faktor. Oba se takorekoč družita in preustvarjata surovino v izgotovljen produkt. Na ta način si ta dva razreda stojita nasproti kot tekmeca z diametralno nasprotnimi interesi. Kapitalistični razred kupuje delovno moč kolikor mogoče po nizkih cenah in posledica tega so majhne plače ter dolgi delavniki. Ako bi posamezen kapitalist prelomil to gospodarsko postavo svojega razreda in pričel delovati v svojem podjetju po principih pravičnosti, bi žrtvoval samega sebe ob svojem poizkusu. Delavski razred pa zopet izkuša prodati svojo lastnino, delavno moč, kolikor mogoče po visokih cenah in ob krajšem delavnem času. In da se delavcem vspešneje uresničijo želje, se organizira, v zavesti, da je v združenju moč.

V današnjem gospodarskem zistemu se pripisuje vsa produkcija kapitalističnemu razredu, ki si lasti pravico do nje, dasiravno jo izvršuje delavski razred. Vzrok je ta, ker delavec, ki dela za mezdo, takoj, ko je bil najet pod pogodbo plače, ki jo bo prijel za svoje delo, priznava, da postane ves njegov produkt brez ozira na količino in kakovost last njegovega delodajalca. Če se pojavi stavka, tedaj je to navadno vprašanje ,koliko produkta je deležen eni ali drugi teh dveh razredov. Kolikor več produkta si prilasti en razred, toliko manj ostane drugemu.

Tako bijeta ta dva razreda v človeški družbi neprestan boj za prvenstvo.

Ali je pa temu mogoče odpomoči? Da; popolnoma lahko, dasiravno je marsikomu to težko razumeti. Socializem je sredstvo za rešitev te uganke. Delavski razred naj vzame v svojo posest mašinerijo, zemljo in ostala sredstva za produkcijo in naj producira na svojo pest. Ta sistem, kadar se uresniči, bo učinil, da postane ves svet družba pridelovalcev. Delavskih nesporazumljenj takrat ne bo več, kapitalizem bo dokončal tek svojega obstanka.

Socializem prav gotovo nastopi v prihodnji dobi človeške evolucije in svet se že pripravlja za to dobo.

"SABOTAŽA".

Pred nekaj leti je bila ta beseda najširšemu svetu še popolnoma neznana. Danes pa kroži že po vseh listih in je na Francoskem zadobila usodepoln pomen. Ravno sedaj, ko je republikanska vlada zoper "socijalno armado" nastopila z največjim tiranstvom, ki se sicer da morda opravičiti iz ozirov na javno varnost, nikakor pa ne s stališča stroge postavnosti, morda ne bo odveč, če se nekoliko pomenimo o "sabotaži".

Sabotaža se pravi silo delati, s silo kaj dosegati; besni upori zoper različne uredbe in postave kakor tudi zoper posameznike, se imenujejo sabotaža. Izgledi pojasnjujejo vsak pojem bolje, kakor najtemeljitejša razlaganja. Poskusimo torej z izgledi:

V času od 30. oktobra 1910 do 30. junija 1911 so na Francoskem bivši in sedanji železničarji prestrigli 2967 žic, s katerimi se na železnici prestavljajo signali. Namen je bil, ustaviti vlake, motiti železniški promet in spravljati občinstvo v strah. Morda so imeli storilci tudi namen, provzročiti nesreče. Vse to se je godilo v svrho, da bi vlada, oziroma železniške uprave izboljšale materijalni položaj železničarjev.

V Champagni so viničarji in vinogradniki napravili nekako revolucijo. S tem so hoteli izsiliti, da bi bil preklican zakon, ki določa, da se sme samo v okolici Reimsa pridelano vino porabljati za šampanjce, oziroma se sme le ta šampanjec tako imenovati. Sabotaža pa je bila, da se revolucijonarji razbili več kakor dva milijona steklenic, polnih odličnega šampanjca, razlili mnogo tisoč veder izbornega vina, razbili na stotine strojev in drugih naprav v šampanjskih tovarnah in opustošili celo vrsto vinogradov.

Na nekem pariškem kolodvoru je bilo treba v eni noči preložiti relsev dolgosti 20 metrov. Delavci so delali nalašč tako počasi, da do jutra ni bilo nič gotovo. — Vsled tega je moralo ostati nad sto vlakov zunaj na progi, ves promet je bil za več ur ustavljen in na stotisoče v predmestju stanujočih ljudi ni moglo priti na delo in so izgubili svoj zaslužek. Sabotaža!

Na glasbenem konservatoriju je neka mlada dama upala, da postane deležna prvega darila. Ker pa poleg srečnejših konkurentinj ni bila poklicana pred komisijo, je šla nepoklicana gor in stran, da napravi škandal, ali da dobi živčni napad, je bil med profesorji tako velik, da so energični dami hitro priznali prvo darilo, dasi ga ni zaslužila.

Koncem meseca julija so imeli dijaki na Sarboni skušnjo. Izdelati je bilo prevod v latinščino. Dva ali trije so prevod dobro narediti, drugi pa ne. Kaj so storili? Strgali so svoje zvezke, obsuli profesorja s takimi besedami, da je pobegnil, boječ se, da mu sabotirajo še njegovo kožo.

Pred nekaj tedni je pogorelo 15 kvadratnih kilometrov prekrasnega gozda, spadajočega k nekdaj cesarski grajščini Fontainebleau. Na vseh tistih krajih, kjer je začelo goreti, so našli še po požaru velike mlake — gališkega petroleja.

Ekspresni vlak iz Havra v Pariz je skočil par metrov pred mostom s tira, a namesto da bi bil padel v vodo, se je samo prevrnil. Na progi so ležali še vsi instrumenti, s katerimi so bili relsi odstranjeni in da bi se glede storilcev ne zgodila kaka zmota, so bili razgrnjeni tudi revolucijonarni časopisi, ki s toplimi besedami priporočajo sabotažo kot sredstvo, ki bo osvobodilo človeštvo.

Torej: namenoma slabo delo, uničevanje produkcijskih in prometnih sredstev in ogroženje življenja in imetja posameznikov, to se imenuje sabotaža. Na Francoskem je sabotaža postala vsakdanja stvar, ki se največkrat obnese. Zaraditega je nastalo med tistimi, ki so postali žrtve sabotaže, uprav strašno sovraštvo proti tistim, ki z anarhističnimi sredstvi sabotaže skušajo svoj namen doseči. Ker je ravno sedaj začela republikanska vlada navijati nove strune proti socijalnim revolucijonarcem in se zna že v kratkem zaradi sabotaže začeti velik boj, se nam zdi umestno, da smo stvar nekoliko pojasnili.

O IZOBRAZBI DELAVSTVA.

O predmetu "Delavec in izobraza" je govoril profesor in učenjak Masaryk na občnem zboru Delavske akademije v Pragi dne 2. mal. srpana letos.

Pred vsem je razložil, da se je pod izobraženostjo razumelo vedno nekaj popolnoma drugega, kot je mogoče misliti pod pojmom: človek-izobraženec.

Pod pojmom izobraženosti razumemo splošno izobraženost, stremljenje po osvojitvi vseh duševnih zakladov, s katerimi je človeštvo dobro založeno in ki jih za svoj razvitek neobhodno potrebuje.

Delavske organizacije, ki skrbe za vzgojo delavskih mas na podlagi socijalističnih teorij in idej z obsežnimi spisi in socijalistično književnostjo, vrše velik kos dela na polju delavske samoizobrazbe. Vsi socijalistiški pisatelji in teoretiki, Marx, Lasalle, Engels i. dr. so prišli s filozofskimi razmisleki do razlage neposrednega socijalizma, kar je čisto naravno. Neprenehoma zboljšujemo svoje naziranje na svet in mirno skupno življenje. Človek že po naravi ne hrepeni le po znanju, temveč po splošni izobrazbi. Človeška družba je organizujoča se celota; zato nam je treba splošne izobraženosti, da se na svetu lahko orijentiramo in v njem ne izgubimo. In posebno delavcu se je treba povspeti na najvišjo dosegljivo stopnjo razumnosti — splošne izobraženosti.

Marx in Lasalle sta poudarjala v svojih spisih, da postane delavstvo nekoč dedič filozofskih tradicij in vsesvetovne izobrazbe. — Nista bila oddaljena od resnice. Spomnimo se samo na živahno delovanje starih delavskih izobraževalnih društev na Češkem, po katerih se je socijalizem tako hitro razširil. Če to podrobno delovanje stvarno presodimo, pridemo do pravilnega zaključka, da se je po delavskih krogih že davno udomačil nazor, da vprašanje socijalizma nikakor ni samo želodčno vprašanje, kot to trdijo do dandanes predsodni sovražniki delavstva, temveč da je tudi vprašanje možgan. Za nas zadostuje, da se zavemo ozke zveze izobraževalnega gibanja s socijalizmom.

Moramo pripomniti, da se razen stremljenja po splošni izobraženosti uveljavlja tudi stremljenje po strokovni izobraženosti. Mi vsi, kar nas je bilo v šolah, smo v gotovih smereh strokovnjaki, skoro vsak v drugem oziru. Izobraženec je sicer izobražen splošno, toda v eni ali drugi stroki, katera se mu je priljubila, da jo je z razvijajočim se mu razumom sledil, se posebno odlikuje pred drugim kot strokovnjak. Za svojo izobrazbo in duševni razvitek potrebuje človek dobro praktično, metodično in sestavno vzgojo. Kadar pride iz šole, se posveti gotovemu poklicu, za katerega čuti največ sposobnosti. Splošna izobrazba se mora dopolniti s strokovno izobrazbo.

Za sestavno gojitev in razvitek duha je treba skrbnega in dobrega čtiva. To pomeni: čitati premišljeno in dobro čitati dobre knjige ter spoznavati skrite kulturne zaklade dobre književnosti. Kdor dobro čita, čita tudi — kot pravimo — med vrsticami. — Polovičarska izobrazba je nevarna za posameznika in celoto, kot vsaka slaba stvar. Natančno, dobro, pazljivo čitanje je zdrava in potrebna telovadba za možgane.

Delavstvo potrebuje seveda za omogočenje samoizobrazbe dosege potrebnega časa in oddiha, za kar je predpogoj dosega pravične zahteve 8urnega delavnega časa.

Nato je opozoril govornik še na pomen praktičnega pouka po nadaljevalnih šolah ter na razvitek šolstva z nazornim poučevanjem sploh. Končno je rekel, da delavstvo dobro vrši svojo prosvetno nalogo s tem, da skrbi neprestano za vse sloje, posebno naraščaj, in da ne izgublja izpred oči vseh reformnih stremljenj, ki se tičejo šolstva in njegovega razvitka, in da dosledno delo v tej smeri ne more biti brezuspešno. Obenem s samoizobrazbo pa morajo napredovati vsa ostala dobra kulturna stremljenja, ljubezen do prave umetnosti in krasotvorstva sploh.

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO!

Slovensko Delavsko Podporno in Penzijsko Društvo

Ustanov. 21. nov. 1909 — Inkorp. 15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.
PODPREDSEDNIK: Anton Ferbežar, Adamsburg, Pa.
TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.
ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.
BLAGAJNIK: Alozij Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.
JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.
BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Družtva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

ŽENSKE V TAJNI SLUŽBI POLITIKE.

Ženske so v vseh časih in pri vseh narodih igrale že jako velike politične vloge. Ne samo tiste ženske, ki jim je usoda stisnila kraljevsko žezlo v roko ali jih spravila vsaj v bližino kakega prestola ali kake kraljevske spalnice.. Tudi druge ženske so že globoko posegale v zgodovino in v politiko, ji dale dostikrat celo smer ali vsaj spretno služile bodisi dobrim ali slabim namenom različnih moških. Pred nekaj leti smo tudi mi mnogo čitali o neki taki ženski. To je bila ogrska baronica Schönberger. Ta je bila v svoji mladosti lahkoživka, ki se je prodajala za denar, v zrelejših letih pa jo je takratni ogrski justični minister Polony poslal na Dunaj kot vohunko. Bila je potem metresa visokega dvornega dostojanstvenika ter nekaj časa dosti uspešno izvrševala svojo nalogo. Toda kdor hoče rabiti tako dvorezen nož, mora biti posebno spreten. Polony sicer slovi kot eden največjih prekanjencev, kar jih je rodil ogrski globus, toda tej intrigi vendar ni bil kos, kakor tudi baronica Schönberger ni bila umetnica v vohunstvu, nego samo v ljubezenski razuzdanosti. Stvar je prišla na dan, minister Polony je moral odstopiti, baronico Schönbergerjevo pa so iztirali z Dunaja.

Bile so pa tudi že ženske v tajni službi politike, ki so svojo vlogo virtuozno igrale, ženske, ki so znale odločilno vplivati na tok zgodovine in ki so imele najmerodajnejše može takorekoč na vrvici. Naj izpregovorimo o eni takih žensk nekaj besedi.

Pred nekaj leti je v Parizu umrla stara posušena Italijanka, ki je v svoji mladosti igrala na dvoru cesarja Napoleona III. veliko vlogo in znala celo izrabljene živce tega vladarja razburiti do skrajnosti.

Ko je bila že stara, se je spričo nje govorilo v veliki družbi o vojni leta 1859 in ta in oni in tretji so slavili cesarja Napoleona, da je z idealno zvestobo dani obljubi in podkurjen od Orsinijevih bomb šel v vojno in Italiji priboril Lombardijo.

Stara Italijanka je to nekaj časa tiho poslušala, a ko ji je bilo govorjenja menda preveč, se je na glas zasmejala in je vzkliknila:

"To ni vse skupaj nič. — Napoleon bi ne bil nikdar začel tiste vojne vzlic vsem obljubam, da ni bilo . . . tega . . . tega . . . in tega". . . in pokazala je na svoja obledela ustna, na svoje prsi in na svoja kolena.

Ta stara Italijanka je bila v svoji mladosti čudovito krasna. Bila je netjakinja velikega pijemontskega ministra grofa Cavourja, ki je pravi stavbenik zedinjene Italije in davno je že znano, da je Cavour to svojo netjakinjo, grofico Castiglione, poslal z namenom in naročilom v Pariz, da s svojo lepoto omreži in omami cesarja Napoleona III. in ga pridobi za vojno zoper Avstrijo, na kar je Cavour delal z vsemi sredstvi, česar pa dotlej ni bil mogel doseči. Grofica Castiglione je svojo lepoto, svojo nedolžnost in svojo čast žrtvovala Napoleonovi pohlepnosti. Da koristi svojemu narodu je poljubljala Napoleona, da omogoči in pospeši zedinjenje Italije, je postala Napoleonova metresa. Vse za narod in za domov,ino.

Leta 1807. je začasna vlada v Varšavi izročila mladi lepi Poljakinji adreso, v kateri je med drugim rečeno: "Kot mož bi bili vi žrtvovali za domovino svoje življenje, kot žena ji lahko doprinesete druge žrtve."

Ta lepa mlada Poljakinja, Walewska, je res doprinesla to "drugo žrtev." Napoleon I. se je bil vanjo blazno zaljubil. V njenih rokah je bila usoda Poljske. Walewska se je dolgo branila, a dvignila se je takorekoč vsa Poljska in zahtevala od nje, naj se uda ljubezenskim željam cesarjevim, naj svoje telo žrtvuje domovini. Vsa Poljska je takorekoč klečala pred Walewsko in s povzdignjenimi rokami prosila: Žrtvuj se, postani cesarjeva prileznica in plamen vajine ljubezni bo vstvaril novo Poljsko.

In Walewska se je vdala. Ko so jo prvič pripeljali Napoleonu, se je še dosti viteški vedel, drugič pa tako, da je Walewska omedlela. Zdaj, ko je bila zahtevana žrtev storjena in je poskusila Walewska doseči to zaradi česar se je žrtvovala, pa se ji je Napoleon uprl z brutalno brezobzirnostjo. Poznal je žensko moč kakor je poznal moške slabosti in se ni hotel podvreči ženskemu vplivu. In ker se prvi poskus ni posreči, je Walewska upala, da se je posrečilo ponejši in ostala je cesarjeva metresa, se dala za korist svoje domovine ljubiti. Noben madež ne pade nanjo, ker je vedno le bila cesarjeva metresa na korist svoji domovini in nikdar na svojo korist.

Netjakinja Cavourjeva, lepa grofica Castiglione je bila rezljana iz drugega lesa. Walewska je bila skromna, tiha in ni silila v javnost, grofica Castiglione pa je ljubila hrup in veselje in izvedla je svoj rafinirano zasnovani patrijotični roman kakor da se gre zako predpustno burko. Kot vohunka in spletkarica je bila poslana v Pariz. Cesar seveda nič ni slutil, a od prvega dne je skušala obrniti nase občno pozornost, česar se drugače vohuni bolj boje kakor ognja. Na prvem dvornem plesu je bila dekoletirana — do figovega peresa. Celo cesarica Evgenija, ki pač ni bila krepostnica, je bila ogorčena, samo lepa itailjanska grofica, ki je bila takrat še nedolžna, se ni nič ženirala. Tudi svojego razmerja s cesarjem ni prav nič skrivala. Ves Pariz je vedel, kateri dan je cesar prvič pri njej spal, klicala je takorekoč ves svet za pričo svojega početja in pri vsem tem ni živa duša slutila, da je tako lahkomiselna, provokantna razuzdanka najspretnejša ageutinja ženijalnega Cavourja.

Sodobniki so v grofici Castiglione videli samo razuzdano žensko. Grof Viel Castel piše v svojih spominih o njej s posebnim zaničevanjem, a njeno lepoto popisuje tako, kakor da je bila ta ženska nekaj čeznaravno krasnega. Ni čuda, če je pozneje kazala na svoja kolena, na svoje prsi in na svoja ustna, češ — te krasote so Italiji pridobile Lombardijo in jo sploh zedinile.

Danes je znano, da je grofica Castiglione s svojim postopanjem, vzbujajočim občno pozornost hotela samo prikriti svoje prave namene. Hotela je biti na glasu brezstidne ženske, da bi nihče ne uganil, njene naloge. — Hrupno se veseleč, razkazujoč svoje telesne krasote ob sviranju godbe je ta ženska plesala skozi življenje in tudi največji prebrisanci niso slutili, da je s tem le varala ves svet . . .

Ljubezensko razmerje med cesarjem Napoleonom III. in med grofico Castiglione je spravilo cesarja dvakrat v jako neprijeten položaj.

Enkrat je cesar šel ponoči sam obiskat grofico Castiglione. Šel je peš. Na potu v neki temni ulici je bil cesar napaden Napadalci so mu slekli hlače; dva napadalca sta ga držala za roke, dva za nogo, eden pa mu jih je na zadnjo plat naštel s palico tako gorkih, da je cesar komaj domov prišel.

Viel Castel piše, kako ogorčenje je vladalo v vseh dvornih krogih, ko je cesar Napoleon ukazal, da se pri obravnavi zaradi tega atentata sploh ne sme imenovati ime grofice Castiglione. Kaj bi bil šele rekel, ko bi bil vedel, da je bila grofica sama zapletena v to zaroto.

Nekaj mesecev potem so počile Orsinijeve bombe. Poljubi grofice Castiglione niso mogli pripraviti cesarja za vojno zoper Avstrijo; tudi ne batine; tudi ne bodalo; a ko so počile Orsinijeve bombe, tedaj ni cesar več omagoval — kocke so bile padle in kmalu je prišlo do vojne, do tiste vojne, katero je hotela grofica Castiglione doseči s tem, da je samo sebe žrtvovala cesarjevi pohlepnosti.

Ljubezensko razmerje med cesarjem Napoleonom in med grofico Castiglione je vzelo konec, kakor ga vzemo običajno taki romani. Med vojno je cesar spoznal toliko drugih lepih žensk, da je na grofico pozabil. Ko je grofica l. 1860. po vojni zopet prišla v Pariz, ni igrala nobene večje vloge več in po padcu Napoleona se je sploh umaknila iz javnosti.

Pri vseh narodih in v vseh časih se je zgodilo, da so ljudje žrtvovali telesa svojih hčera višjim namenom — grofica Castiglione je pa za to klasičen izgled.

CVETOVI SO PADALI . . .

Stojan Kazimirov.

In sedaj je šlo mimo mene vse... Vse, vse; vse moje zasluge, moje delovanje, vse je šlo mimo mene. Pa kaj bi tožil o tem. Bodem li — mar tako našel zopet svojo izgubljeno srečo? Opisal bi še marsikake sanje ob odprtem oknu.

Mesec me je obseval, neštevilno zvezd, kot jasnih oči je svetilo na nebeškem obzorju. In jaz sem stal tam ob odprtem oknu ter gledal visoko gori, da bi spoznal svojo usodo. Pa so mi rekle zvezde: "Poglej v svojo preteklost!" — Jaz ubogi zemski potnik sem zaspal ob odprtem oknu in bil v najslajšem snu. Hodil sem po zemeljski poti, polni bodečega trnja, hodil sem po livadah in travnikih, polnih lepopisanih cvetk. Pa šel sem mimo vseh, tiho premišljujoč svojo usodo, in prišel sem v mesto; bilo je veliko in belo, polno visokih hiš. Tako sem prišel v mestni arhiv in našel tam neke številke lista, ki sem ga jaz že pred časom urejeval. Ker so pa bili to le bridki spomini, odšel sem iz arhiva. Mimo velikih, velikomestnih hiš sem šel, mimo ropotajočih kočij in električnega tramvaja. In vse to se mi je zdelo kot sanje, vedel pa nisem, da sanjam — — — Da, dragi čitatelj, take noči so enake kresnim, in če kdo vidi v kresni noči praprot cvesti, je neizmerno srečen. In sanjal sem naprej, in blodil sem naprej po mestu, velikem in obširnem, umazanim in pohujšanem. Naenkrat pa sem se znašel tam v prosti naravi, tam sredi pisanih, z ajdo in drugim žitom posojanih polja, tam v sredi s cvetkami poraščenih travnikov. Da, takrat je bilo ravno o sv. Ivanu, ko goré po gorah in planinah, hribovih in gričih grmade.

Kresna noč je bila! . . .

In sanjal sem, da sem sanjal...

"O polnoči cvete praprot" — so rekli ljudje.

"Srečen je človek, in nikoli od zlega duha zapeljan, ki vidi praprot cvesti. Srečen je, neizmerno srečen."

"Pa težko bodeš to videl," se oglasi kmet.

"Nesrečnež, ki si prišel v globel sreče iskat!"

"Najti jo hočem."

"Infelix homo," je vzdihnil globelski župnik.

"Pa zvonite nocoj o kresni noči!"

— — — — — — — — — — —

Odšel sem. In goreli so kresovi, zvonili so zvonovi. . . To tako izredno brnenje vaških zvonov, se je tako lepo razlegalo črez ravan in črez plan . . .

Sedel sem tam v naravi, sredi travnikov v mehki travi med raznovrstnimi cvetkami . . .

Enajst in tri četrt je že odbila z vaškega zvonika. In jaz sem bil v taki krasni v ti kresni noči tam zunaj v naravi, katero tako ljubim. Ubogi jaz, koliko časa sem bil v globeli, še sam nisem vedel! . . . Da, v globeli sem bil, in vendar je bilo v tej globeli tako prijetno. Kresnice so mi svetile, da sem bolje videl. Mene pa je obseval srebrnosvetel mesec in nebroj zvezd . . . Iz žepa sem vzel svinčnik in pisal . . . Nisem pa slišal, da bi zabrnela polnoč z vaškega zvonika. In nisem videl, kako cvete praprot, nisem dočakal to rajsko srečo. Bil sem pač v globeli!

Svetile so mi kresnice, jaz pa sem bil žalosten . . .

Pa sem stopil tja v globel s knjigo v roki, da poučim ljudi o rečeh, ki se godé v tujem svetu.

Pa veste, kaj se je zgodilo!??

Prebivalci globeli me niso hoteli poslušati kljub temu, da sem jim hotel le dobro. Zapodili so me! . . .

Zapodili so me! — — —

Tako se je zgodilo, da so cvetovi padali. To se je zgodilo tedaj, ko sem sedel sredi trave, sredi lepopisanih cvetlic, ko so mi svetile v snu kresnice.

Cvetovi so padali! . . .

In tedaj sem se ves žalosten in otožen vrnil v mesto, ker cvetovi so padali, in jaz tega nisem videl. Dospel sem z vlakom ravno v tisto mesto, veliko in obširno, umazano in pohujšano, kjer sem bil prej. In glejte!

Prišel sem iz majhne globeli v veliko! Ko sem prišel v veliko globel, hotel sem poslušati, kakor običajno predavanja naših voditeljev, da vzamem zopet potem veliko in debelo knjigo ter grem zopet učit v malo globel, da me odtod zapode zopet v veliko!

Moje mlado srcé pa je bilo tako brez upov, tako brez nad! . . .

Predavanje pa ni končalo.

Pa je prišel do mene moj nekdanji prijatelj, ki je bil nekdaj z menoj; še več: kateremu sem bil jaz nekdaj učitelj. Šel je mimo me, se obregnil ob moj rokav pri komolcu, pogledal me je temno.

"Kaj ti si tisti človek, ki si bil nekdaj moj učitelj v globeli??"

Glas je bil zamolklo glasan, ukazujoč.

"Ne rabim te, pojdi!"

"Krivo sodiš, moj učitelj," sem mu odgovoril.

"Ti vagabund, ti potepuh, ti pritepenec, takoj se spravi izpred mojih oči," mi je velel.

Odšel sem s povešeno glavo.

Od tedaj sem preklel globel.

Zaplakal sem nad kruto usodo, ki me tako krivično tepe.

"Zakaj plakaš, prijatelj," potrka me nekdo poramenu, ko sem hitel po veliki cesti, prašni in kameniti.

"Ah, prijatelj, ne veš li morda, da plakam nad našo mlado in ponosno globeljo, ki se v kratkem času izpremeni v globok grob."

"Ti, kaj vendar to pomeni? Nad našim grobom plakaš?"

"Da."

"Zakaj"?

Zgrudil sem se mu v naročje.

"Vidiš, prijatelj, to je plačilo za moje zasluge, prijatelj, pojdi proč, ločiva se od teh velikanskih ulic, od tega nehvaležnega sveta! Za naju ne obstoja več globel!"

Dalje ne vem, kaj se je zgodilo z menoj.

* * *

Ko sem se zjutraj zbudil, videl sem, da so bile to le sanje, sedaj pa vidim, da se je vse to res zgodilo. Niso več naslednjega jutra svetile zvezde na nebeškem obzorju, le jutranja zarja je objemala vrhove znanih mi slovenskih gora.

* * *

Da, to so bile sanje, in vendar se je vse to res zgodilo. Vse, kar sem pisal, je resnično, le tu v globeli sem še vedno.

Dal bog, da prejkotlej izginem iz globeli!! . . . — — —

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Eugenia . . . . 6. Septembra 1911 | Martha Washington . . . . . 13. Septembra 1911

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklynu.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co., GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

2 Washington St., New York, N. Y.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM

POHIŠTVOM

1907 Blue Island Ave., Chicago

TELEFON CANAL 955.

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu: od 8.—10. ure predpoludne od 1.—3. ure popoludne in od 6.—8:30 ure večer.

V lekarni P. Platt, 814 Ashland Ave.: od 4.—5. popoludne. Ob nedeljah samo od 8.—10, ure dopoludne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Našo trgovino priporočamo Slovencem že trinajst let in povsod so zadovaljni z našim blagom.

Povabimo vas, da si ogledate našo

spomladansko zalogo oblek kot:

Moške površnike	$7.50 do $25.00
Moške spomladanske obleke	$10.00 do $30.00
Moške obleke za mlade	$7.50 do $20.00
Deške spoml. obleke	$2.50 do $10.00

Odprto vsak večer, izvzemši sredo in petek do 9 ure.
Odprto v nedeljo dopoludne.

THE ATLAS CLOTHING CO.

Vogal Blue Island Avenue in 18. cesta.

Jelinek & Mayer, lastnika.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz češkega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se oberniti do nas, kajti mi te bodemo zadovoljili.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

Compagnie Generale Transatlantique

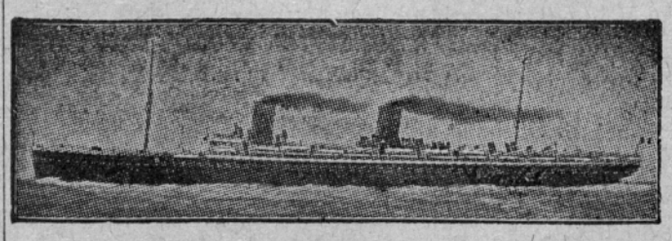

Potniki tretjega razreda dobivajo brez plačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.

La Provence	30.000 HP	La Lorraine	22.000 HP
La Savoie	22.000 HP	La Touraine	20.000 HP

Chicago, nov parnik . . . . . 9500 HP

Pristanišče 57 North River vznožje 15th St., New York City

PARNIKI ODPLUJEJO VSAK ČETRTEK.

Glavni zatop na 19 State St. New York. MAURICE W. KOZMINSKI glavni zastopnik za zapad, na 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill

DOPISI.

POSLANO.

Cleveland, Ohio.

Opozarjam rojake v Clevelandu, O. in drugod, da nisem plačnik za noben dolg in tudi ne odgovoren za kakšno posojilo, ki bi ga slučajno vzela moja ubegla žena Marija Kužnik, roj. Droptina, doma iz Glinc, pri Ljubljani.

Radovednežem in različnim baburam pa toliko v pojasnilo:

Z imenovano sem se poročil na sodniji po zakonih Zjed. držav, oz. po zakonih države Ohio, dne 17. dec. 1910. Pred poroko sem sedaj ubegli ženi razložil in jasno povedal cel moj položaj, kako da živim, itd. Povedal sem ji tudi, da sem padel v dolgove radi bolezni svoje prve žene, in radi slabih delavskih časov. Istočasno kmalu ko sem poročil imenovano, sem prodal v stari domovini posestvo za 6,600 K, poleg tega imam tudi tukaj hišo, seveda tudi na njej nekaj dolga, vendar je velik del že plačan. Tako sem ji povedal vse na drobno in ona je bila navidezno zadovoljna. Prej ko sva se poročila, sem ji stavil tudi pogoj, da se bo proti mojima, od prve žene hčerama, zadržala kot druga mati in da jih ne bom pustil zanemarjati. (Ena stara 8, druga 3 leta.) Vse to mi je slovesno obljubila in bil sem zadovoljen.

Sprva smo živeli precej složno in zadovoljno, akoravno smo skoro vsak cent sproti porabili in za dolg odračunili. Upal sem gotovo priti zopet na pravi tir, da bi se pa čimpreje znebil sitnih dolžnikov ,prodal sem v stari domovini.

Kmalu potem je imenovana zahtevala, da naj ji prepustim usmrtnino od obeh svojih jednot. Rekel sem ji, da tega ne storim, ker moram skrbeti za otroke, ker kaj bi ti začeli, če bi se ločil od njih, in bi otroka ostala brez podpore. Obljubil pa sem ji, da se vpišem še v eno jednoto, katero svojo usmrtnino ji potem nakažem.

Bila je z tem odgovorom nezadovoljna. Začela se je prepirati za vsako malenkost in grdo začela tudi z otrokoma ravnati. Od dneva do dneva je postajala bolj divja; vse moje prizadevanje, zadovoljiti jo, je bilo zaman. Nazadnje sem ji bil celo prestar, čeprav je sama bila 25 let in bi torej lahko začela enkrat resno živeti. Tudi mi je predbacivala, da sem ž njo poročen "samo" za tri leta (!). (Naši ljudje drže samo cerkveno poroko.) Končno je začela pretepati tudi otroka, in pri tem me je potrpežljivost minila. Bila je prava mačeha. Nekega jutra je kričala na mlajšo hčerko in hotela zliti na njo vročo kavo, to pa zato, ker jo je otrok poprosil kave. Preprečil sem to, pri tem se je pa vroča kava samemu meni polila po glavi — in zbežala je skozi druga vrata k sosedu. Zaeno sem zvedel, da bo g. Alb. Kalingar vložil proti meni tožbo za 1000 dol. odškodnine, in za razporočitev?

Ampak imenovana se je premislila, in po posredovanju mojega brata Toneta se zopet vrnila k meni. Tako se je končal prvi beg. Ko je prišla v drugo nazaj, bila je zopet mesec dni dobra in vzela celo tri fante na stanovanje in hrano, ne da bi se jaz temu protivil, rekel sem ji le, dobro, če jih hočeš imeti, pa jih le imej. Bil sem namreč mnenja, da se bo morebiti tegadelj sramovala prepirati; bilo pa je nasprotno. Še bolj je postala divja, ter vedno iskala vzroka, kako bi se me znebila, obenem pa dobila toliko zaželjenih tisoč dolarjev.

Ker sem sodil, da me hoče na vsak način pustiti, sem odnehal in popustil v marsičem, ter se nisem zmenil ne za eno ne za drugo stvar. Začela se je posvetovati z raznimi baburami ter nabirati za prepir; končno mi naznani 7. t. m. da bo samo še par dni pri meni, in 9. t. m. mi zopet pove, da naj si gledam za kako služkinjo, ker ona gre preč. 11. t. m. se je pa začela še prepirati z mojim bratom, in ker se nisem hotel odločiti ne na njeno in ne svojega brata stran, mi naznani, da me zapusti. Imam pasje življenje tako, ali tako, in pustil sem ji prosto voljo in svobodo — za posledice pa jaz nisem odgovoren. Ker je tudi otroka pretepala in jih zapirala, sem zgubil vso simpatijo do nje.

Žalostno je tudi to, da njeno postopanje odobravajo celo nekateri moji ožji prijatelji in največja žlahta, ki ji je posebno žal, da se nisem dal "zvezati" pred rimskim agentom.

Toliko v pojasnilo. Stvari, ki ne spadajo v javnost, sem zamolčal; tisto neutemeljeno babursko jezikovanje se pa naj opusti.

August Kužnik,
8323 Connecticut Ave.,
Cleveland, Ohio.

Calumet, Mich.

Uredništvo Gl. Sv.: —

Delavske razmere tukaj na Calumetu so slabe; veliko delavcev je brez dela. Tudi vreme je slabo, zmiraj dežuje. Nekateri katoliški telembaki, in telembae pravijo da zato dežuje, ker je bilo nekoliko samomorilcev. Enega Finca so našli v hosti mrtvega, in skoraj že vsega razpalega. Potem je samomor enega Slovenca po imenu Baraga, katerega so našli čez tri tedne v nekem švampu poleg njega so našli revolver z katerim se je vstrelil v prsa. In zopet se pogreša enega Slovenca. Nekega jutra je rekel svoji gospodinji, da mu naj da nekaj šunke, in kruha, da ga zunaj dva znanca čakata in da gre z njima. Od tega časa kar je odšel je že pet tednov, in se nič neve kje da je. Katoliški telenbaki pravijo, da se je nekje v hosti usmrtil, in da bode deževalo tako dolgo, dokler se ga ne najde.

Pa še potem ti rdečkarji pravijo, da katoliški telembaki imajo slabo vzgojo pri farjih! — Eden Klopčičevih ovnov je dobil v jami majhno rano na roko, nakar se mu je kri zastrupila. Ker je strogo pobožno zatesan ni hotel iti takoj k zdravniku, ampak se je zanašal, in prosil sv. Roka, da mu roko ozdravi. Ko mu je začela roka zmiraj bolj otekati, je šel k zdravniku, na kar mu je ta rekel, zakaj ni prej prišel, in da je skoraj že prepozno. K zdravniku je hodil vsaki dan, ob enem pa verval bolj v Klopčičeva zdravila, ter mu nesel dolarje, da naj bi za njegovo roko bral maše. Ker tudi Klopčičeve maše niso takoj pomagale, se je zagovoril sv. Roku da ne bode nikdar več delal na njegov praznik, ako mu roko ozdravi. In res, danes ta telembak trdi, da zdravniki nevedo nič, in da njemu je sv. Rok ozdravil roko. V takšno vero bi morali spadati vsi, kaj ne Klopčič, in Ti Zotti? Potem se bi bisaga hitro polnila, in vsak teden druge kuharice preminjale. Ene se bi pošiljalo v Chicago v neki zavod, in ene bi dobivale penzijon tukaj na Calumetu. Takrat se bi še boljše vino, in šampajne pil pri Klopčiču. Kaj ne da, Zotti? Duh časa gre zmiraj naprej, in nikdar ne nazaj, kakor si Vi želite. Kateri Klopčiču capake moli, tisti je pri njemu katolik, in njegov prijatelj, kdor pa svobodno misli, in Klopčiču dolarčke ne nosi, tisti je brezverc, rdečkar, soc. anarhist, in kdo ve kaj vse. Kolektarje je Klopčič odvergel, zdaj prosjači sam, češ, kolektarji ne naprosjačijo dosti, v nekaterih hišah celo nič ne dobijo, a "gaspudu" pa le nekaj dajo. Ko je po zimi kolektal za kolo, je prišel tudi k neki zakonski ženi, katere mož je imel samo en dolar pri hiši. Zjutraj predenj je šel na delo, je rekel svoji ženi, da naj da petdeset centov Klopčiču za kolo, in petdeset centov naj ostane, da bode imel za kakšno čašo pive. Ko Klopčič k nji pride, mu ženska da dolar, ter reče naj ji da 50 centov nazaj. Klopčič začne na vse viže žensko zvijati, da manj od dolarja ne vzame, ter da eni dajejo po dva, tri in po pet dolarjev, nakar je ženska privolila. Ko ji nekega dne reče mož, naj mu prinese kozarec pive, mu ona reče, da je dala cel dolar Klopčiču, ker manj ni hotel vzeti; nato se mož začne jeziti, in kleti ali nič ni pomagalo. Kar v Klopčičevo bisago pride — več nazaj ne pride! Toraj za prosjačiti ga ni čez Klopčiča; tudi bita tam pri vas v Chicagi vašega gospuda, in v Jotu tudi.

Slišijo se govorice, da se je Luka Johane že naveličal, ter se je mislil iznebiti, in si drugo lepšo in mlajšo vzeti, kar pa ni šlo, ker Johana razume postave. Ona ni hodila zaman po Trstu, Reki, Dunaju, Pragi in po Zagrebu. Ona se neda za tisto ceno odsloviti, kakor bivša Fani in Mariče, za kar ji dam jaz tudi prav. Johana! le primi ga za ušesa! Pa mislim, da te ni treba potiti, ti ga bodeš že "sfiksala", kakor je že zadnjič Andrejcov Fric pisal. Pa na svidenje Zotti in Luka. Ti Andrejcov Fric pa gledi, da ne boš pozabil, kar si zadnjič Lukatu obljubil. Za fatra Herculeg in Zottia bom že jaz skrbel.

Pozdrave na vse!

Prijatelj calumeškega Zottia.

Browder, Ky.

Cenjeno uredništvo: —

Iz tukajšnje naselbine se jako malo sliši. Sploh v državi Kentucky Slovencev mnogo ni. Tukaj smo vsi vposleni v premogokopih, ki pa sedaj prav slabo poslujejo. Že 8 mesecev delamo samo po nekaj dni v tednu in nihče ne ve vzroka slabim delavskim razmeram. Sedaj delamo 2—3 dni celo v tednu, in seveda se nam vedno obljublja boljši čas, a z polno paro pač ne bo še nič. Toliko je gotovo resnica, da nas kompanija fula, izkorišča, in obljubuje za tegadelj, da ji neuidemo kam drugam. Trdo mora tako danes delavec delati, naj se obrne kamor hoče. Rojakom ne svetujem sem za delom hoditi. Če se pa položaj na boljše obrne, bom pa takoj to v Gl. Sv. poročal.

Opozarjam rojake, da bolj z vnemo in veseljem čitajo delavsko slovensko časopisje. Koliko je še slovenskih delavcev, ki se ne brigajo za nič druzega kot svoj šiht, jest in spat in malo porogovilit po zloglasnih saloonih. Eni so pa še vedno tako cerkveno, nazadnjaško udarjeni, da se ti bolj boje naprednega čtiva, kot hudič križa.

Rojaki! Mi moramo iti z duhom časa naprej. Danes nam delodajalci samo obljubljajo. Kedaj bo prišel tisti čas, ko bomo zahtevali mi? Stopite v delavske organizacije, in zmagi smo bliže.

Naj se pa tudi pristopa k podpornim društvam, ki so za delavca neobhodno potrebna in nad vse koristna.

Ko čitam staro zgodovino in temne čase takratnega življenja delavcev, pa si mislim, da z borbo se da vse doseči, vse doprinesti — tudi boljše delavske razmere. Pozdrav čitateljem!

L. Jeras.

Franklin, Pa.

Glas Svobode: —

Naznanjam, da bodo imela vsa tukajšnja slovenska podporna društva, to je: Socijalistični klub, dr. Danica S. N. P. J., Pevsko dr. Bled; Zaveznik S. D. P. Z.; Zorislava, S. N. P. J in podporno društvo Sv Barbara, na 24. septembra t. l. svojo veliko skupno veselico v Farovite domu.

V slogi je moč! V bratstvu je zmaga! Naj bi bila vsa društva obilno zastopana po svojih članih. Pokažimo kaj znamo!

Pozdrave čitateljem Glas Svobode. Jos. Pavlovič.

Arona, Pa.

Zahvala.

Skupni odbor štrajkujočih članov S. S. P. Zveze v Westmoreland Co., se tem potom prav lepo zahvaluje vsem darovalcem, ki so darovali dar za nas trpine, ki smo sedaj zopet brez jela in dela. Unija nas je pustila, podpore nobene, družba pa pravi, da nas noče več v delo. Kdor je imel kak cent, ni gotovo čakal milosti tukajšnje družbe, temveč se je podal kam drugam za delo. Naj bi le rojaki imeli pred očmi nas žalosten položaj, in naj nas ne pozabijo v tem pretežkem položaju.

Zahvala pa sledečim: Društvo št. 52 v Somerset, Colo., je darovalo $10.00; dr. št. 54, v Ely, Minn. $2.00; dr. št. 35 v Franklin, Kans.; $10.00; dr. št. 15 v Taft, Ill. $3.05; dr. št. 13 v Witt, Ill. $6.60. Nadalje smo prejeli tudi delno svoto $15.50 iz Rock Springs, Wyo.

Hvala prisrčna!

Za skupni odbor

M. Brunet.

Poštena beseda. V Kristijaniji je bilo nedavno obsojeno dekle, ki je vse obupano umorilo svoje tri nezakonske otroke. — Javno mnenje je bilo ogorčeno zaradi tega, ker ni bil kaznovan oče, ki je bil v prvi vrsti kriv tega zločina. V zbornici se je podala o stvari interpelacija na justičnega ministra, ki je izjavil, da ta slučaj odkriva veliko vrzel v zakonodaji in da je treba poostriti dolžnosti nezakonskega očeta do svojih otrok.

MLADI MOŽJE

STARI MOŽJE

MOŽJE SREDNJE STAROSTI.

Možje, ki se nameravajo ženiti — možje, ki bolehajo — možje, ki so bili nezmerni, prestrastni in ki so prevgnani; možje, ki so slabi, nervozni, uničeni in kateri so dosegli starost, ko ne morejo več polni meri uživati sladkosti življenja. **Vsi ti možje morajo pisati po našo brezplačno knižico.** Ta knjižica pove, kako možje uničujejo svoja življenja, kako zbolijo in zakaj se ne smejo ženiti dokler so v takem stanju.

Ta knjižica v lahko razumljivem jeziku pove, kako se na domu, privatno, tajno in z malimi stroški temeljito ozdravi **zastrupljenje krvi ali sifilis, triper, slabost, splošna oslabelost, zguba spolne moči, nočni gubitek, revmatizem, organske bolezni, želodec, jetra, mehur in ledvične bolezni.**

Tisoče mož je že zadobilo perfektno zdravlje, telesno moč in poživljenje potom te dragocene knjižice. Zaloga znanosti je, in vsebuje stvari, katere bi moral znati vsak mož.

Ne trošite denarja za ubožna in malovredna zdravila, dokler ne čitate te knjižice, katera vam pove, od česa ste zboleli in kako zadobite popolno in trajno ozdravljenje. Zapomnite si, ta knjižica se dobi POPOLNOMA ZASTONJ. Mi plačamo tudi poštnino. Na spodnjem odrezku ali kuponu zapišite razločno svoje ime in naslov, odrežite kupon in pošljite nam ga še danes. Ostalo izvršimo mi.

Odrezek za brezplačno knjižico.
Pošljite danes.

DR. JOS. LISTER & CO.
Aus. 301, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

GOSPODJE:—Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno. Prosim, pošljite mi jo takoj.

IME .....

NASLOV .....

.....

Prvi znak jetike.

Jetika, ta grozna morilka umori tisoče ljudi vsako leto, in ni ozdravljiva, če se jo ne začne zdraviti takoj ob pojavu. Vsi zdravniki si izrekajo, da se jo ozdravi, **če se** zdravljenje začne ob času?

Eno od prvih znamenj pojava jetike je:

BLEDA BARVA.

Taka bledota se na ljudeh hitro zapazi, seveda nobeden noče niti misliti, da je to znamenje jetike. Bledi ljudje vejo, ali bi morali vedeti, da je njihova kri iz ustroja, da ne vsebuje dovolj množine malih rdčeh telesc, kateri so krvi potrebna, da dá, človeku potrebno moč in gorkoto in zdravje. Koža začne počasi zgubavati svojo prejšnjo barvo in postane bleda, rumena ali siva. Živci in glidi v svoji moči padejo, želodec noče več delovati, sploh celo telo gre počasi navzdol. Postane potreba, da se pridobi telesu nove, zdravejše krvi — čisto, rdečo kri, — ampak to se ne more pričakovati od želodca, ki ne dobi dovolj zdrave hrane in dokler niso vse slabe tvarine odstranjene in še le potem je za pričakovati, da se začne slaba kri spreminjati v dobro kri. Mi vemo samo eno pomoč, ki je v stanu to spreobrnite v krvi povzročiti. To je:

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Ta pripomoček je narejen iz bogatega , rdečega vina in naturnih želišč, najpazljivejše preiskan in da najboljši dobiček telesu, želodcu in bo zopet vse organe privedlo v naravno redno delovanje. Ti boš zopet lahko jedel in tudi lahko prebaval svojo hrano. Tvoja kri bo postala zopet čista in močna. Tvoja barva obraza bo postala zopet zdrava in sprejela naravno obliko. In naj bo vzrok tvoji bledati kakršen če, rabi le vedno za odpravo Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Zguba teka,
Neredna prebava,
Slab počutek po jedi,
Nenavadni krči,
Vroč glavobol.
Trganje po glidih,
Zaprtje in krči,
Zguba moči,
Zguba energije,
Nekatere ženske bolezni in bljuvanje.

je le nekaj bolezni, ki se odpravijo z pitjem Trinerjeve ga zdravilnega am. grenkega vina.

To zdravilo je dobilo zlato kolajno na razstavi l. 1909 v Seattle, zlato kolajno in grand prixe (najvišje odlikovanje) na razstavi v Londo nu in Bruseljnu leta 1911.

V PRODAJALNAH, GOSTILNAH IN LEKARNAH.

JOS. TRINER

Kemični laboratorij

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljše.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

62—84 Fisk St, Tel. Canal 1405

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusneji, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrobščin.

Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

RAZNO IN DRUGO

Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca julija 1911 je vložilo 1585 strank K 1,311.603.49, dvignilo pa 2015 strank K 1,358,033.73. — Stanje vlog koncem mesca julija 1911 K 41,482,259.17. — Stanje vložnih knjižic 28.701.

Proti dvoboju. V italijanski armadi je znatno popustila strast za dvobojevanje, odkar je vojna oblast izdala ostre odredbe proti dvoboju. Dočim je še leta 1906 bilo v italijanski vojski 60 dvobojev, a od leta 1902 do 1905 povprečno 54, se je to število v zadnjih letih zelo zmanjšalo. Tako je bilo l. 1909 samo 12, l. 1910 le 13 slučajev dvoboja.

S pisemsko znamko se je zadušila v Koblencu na Nemškem 14-letna hčerka Ana učiteljica Kermesa. Pisala je svoji teti razglednico, ki jo je otehla frankovati. V tem trenotku pa se je je lotil hud kašelj in znamka ji je zdrknila v grlo, kjer je obtičala. Predno je došla pomoč, se je že zadušila.

Od kmečkega fanta do generala. List "A Nap" poroča: Leta 1893. je umrl na Dunaju vpokojeni generalni major Štefan Bus. Zapustil je 12 milijonov kron premoženja, in ker se niso oglasili nobeni dediči, je zapadel denar erarju. Sedaj se je pa izkazalo, da je Bus leta 1820. prišel k vojakom kot priprost kmečki fant in je vsled izrednih zmožnosti postal general. Oglasili so se sedaj nekateri njegovi stričniki in stričnice, ki nameravajo tožiti erar za dedščino.

Solnce vir življenja. — Solnčni žarki ne ogrevajo le zemljo, oni dajejo nam ljudem tudi pomlajajočo moč. — Solnčne hišne in zračne kopelji so znani zdravilni faktorji. Kraji, ki imajo mnogo solnca, kakor klimatična letovišča v Švici in Italiji, so zato na široko znana kakor slavna zdravilišča. Solnčni žarki oživljajo telo na novo in mu odtegujejo snovi, ki provzročajo bolezni. — Čudoviti zgled za to dajejo prebivalci kantona Tesina v Švici. Sto vasi v tem kantonu ima po 300 solnčnih dni v letu, nekatere vasi celo 325. In posledica tega? Prebivalci mesteca Tesina postajajo z malimi izjemami zelo stari. Med 150.000 prebivalci jih je 6500 preko 70 let starih; 150 jih je celo preko 80 let starih. — Solnce pa ne oživlja le telesa, temveč tudi duha. Vsakdo izmed nas je že občutil v svoji duši svinčeno težo deževnega dne in veselo razpoloženje ima na nas solnčni pomladanski dan. Potem nas vleče ven v polje in gozd, ker solnčna svetloba nas sili na prosto, ona je naš zdravnik in oživalec našega življenja.

Prebivalstvo Kitajske. O prebivalstvu Kitajske podaja "Memorial Diplomatique" na podlagi uspehov zadnjega ljudskega štetja poročila, iz katerih je razvidno, da šteje Kitajska 461 milijonov prebivalcev. Potemtakem ima Kitajska več prebivalcev nego vsa Evropa.

Koliko je republik. Pariški list "Gaulois" piše: V Evropi je sedaj pet republik: Portugalska, Francoska, Švica, Andoro in San Marino. Poslednji dve sta zelo mali državici. V Afriki je samo ena republika, Libera, katere prebivalci so sami črnci. V Aziji in v Avstraliji ni držav, ki bi imele republikansko državno obliko. V severni in Južni Ameriki je več republik, ena največjih so združene države, a najmanjša Costa Rica s 320,000 prebivalci. Vseh skupaj je sedemnajst. Vseh republik na svetu je torej 23, v katerih živi 110 milijonov prebivalcev.

Draga zabava. Mesec nazaj se je odpeljal tovarnar Zamboni iz Ferrare v Marseille. Tovarnar je "proučaval" tudi nočno življenje in se je seznanil s kokoto, ki mu je zagotavljala ljubezen na vse večne čase. Tovarnar ji je verjel, ali svojo vero je moral drago plačati. Ko se je zjutraj zarana zbudil, je kokota zginila in ž njo 160 tisoč frankov, ki jih je imel tovarnar pri sebi. Policija je "ljubici" že za petami in upa, da ji pride tudi še nekaj denarja v pest.

Kako nastane vročinska kap? Vročina minulih dni je pobrala v raznih krajih ogromno število žrtev. Kako nastane vročinska kap? Človeško telo proizvaja z zavživanjem hrane toploto. Kar je je preveč, zapušča telo na razne načine, ponajveč z izparivanjem potu, ki ohlajuje telo. Če je ob hudi vročini ovirano ohlajevanje telesa, se pojavi slabost, časi tudi smrt. Najnevarnejša je soparna vročina, prenasičena z vodenimi hlapovi, ki ovira izparivanje potu in s tem ohlajevanje telesa. Če še vetra ni, je možnost ohlajevanja še manjša, v telesu nastane previsoka toplota, ki udari na osrednje živčevje. V takem slučaju je treba odstraniti vse, kar zvišuje telesno gorkoto in bolnika je treba položiti na hladen prostor, da se omogoči izhlapevanje potu. Če ne nastopi vročinska kap. Bolnik omedli in srce utriplje počasneje. Vsled tega poneha redno kroženje krvi in žile se prenapolnijo s krvjo. Bolnik, ki izgubi zavest še pred katastrofo, obleži z odprtimi očmi. V večini slučajev je rešitev možna. Če pa telesna toplota prekorači skrajno višino, nastopi nagla smrt.

Tekma med brzovlakom in zrakoplovom. Vojaški zrakoplov in milanski brzovlak sta 18. p. m. zjutraj sočasno zapustila Benetke. Med obema se je razvila zanimiva tekma. Izpočetka je zrakoplov nekoliko zaostal za brzovlakom, a pri Padovi ga je zopet dohitel. Nato ga je celo prehitel in zginil v Eugenejskih višinah, dočim je brzovlak odrdral v Milan.

Roparji so napadli vlak. Na postaji Sokologolje, 200 kilometrov od Simferopola na Ruskem, so roparji napadli osebni vlak. Ubili in oropali so državnega pravdnika Koptuhinskega iz Petersburga, oropali tudi ostale potnike in izginili brez sledu.

Po petnajstih letih. Na obrežju otoka Jersey so našli skrbno zamašeno steklenico, v kateri je bilo nekaj španisko pisanih vrstic. Kapitan ladje "Sao Vicente" poroča na listku, da se je njegova ladja dne 12. aprila 1896. potopila blizu felklamdskih otokov vsled groznega viharja, ki mu je bila ladja izpostavljena od Ognjene zemlje naprej. Tako je pojasnjena usoda ladje, ki so jo pogrešali skozi 15 let. S kapitanom je utonilo 60 mornarjev in 8 potnikov.

Trpinčenje vojakov na Francoskem. General Vauter, poveljnik 14. pehotne divizije v Compiegne, je kaznoval majorja Barbota s 14-dnevnim zaporom, ker je vzlic prepovedi generala Picquarda ukazal moštvu t. zv. nagli pohod od 3. zjutraj do poludne v najhujši vročini in v popolni opremi. Na kompjenskem mostu je proti častnikom tega oddelka ogorčeno ljudstvo viharno protestiralo. Ob povratku v vojašnico je obolelo 105 vojakov in so morali 45 mož prepeljati v bolnico.

Milijonsko dedščino je odklonil znani pariški zdravnik dr. Meunier, ker ni dobil svoje sestrične. V mladih letih se je dr. Meunier zaljubil v svojo sestrično, a bogati stric-milijonar je njegovo prošnjo odbil in omožil svojo hčerko proti njeni volji s trgovskim prijateljem. Dr. Meunier je potem prekinil s stričevo rodbino vse zveze, celo potem, ko se je sestrična po preteku enega leta ločila od svojega moža. Te dni je stric umrl in zapustil svojemu nečaku dva milijóna; dr. Meunier je dedščino odklonil, češ da od strica tudi po njegovi smrti ničesar ne vzame.

Amerikanski čudak. Milijonar in izumitelj pisalnega stroja Jas. B. Hammond hoče svoja stara leta preživeti na morju. Ta čudak je star 73 let in upa, da bo dosegel starost 100 let, če preživi zadnja svoja leta na morju. Pretekli teden je odplul na svoji jahti v odprto morje. Seboj je vzel akvarij zlatih ribic, osem psov in neko liko kanarčkov. Spremljajo ga maser, gospodinja, tajnik in šofer. Vzel je namreč seboj tudi avtomobil, da se lahko z njim vozi, če bo kje izstopil na suho. Na jahti je tudi velik vrt tropičnih cvetlic. Po 27-letih namerava čudak svojo jahto podariti vladi Zedinjenih držav v Severni Ameriki. Pred nekaj leti so ga hoteli postaviti pod skrbstvo zaradi — slaboumnosti.

Orli v pirenejskem pogorju. — Španisko časopisje pogosto poroča o orlih, ki odnašajo male otroke. V pokrajini Sabrasba in Sierra de Guara je bilo tekom zadnjih mesecev odnešenih 23 otrok in napadi orlov na čede ovac so na dnevnem redu. Nad mestom Boltana so nedavno videli orla, ki je držal v svojih krempljih celega jelena (?). Gorjanci preganjajo orle, če le morajo; pri čemur pa se dogodi tudi veliko nesreč. Tako so ponesrečili te dni trije lovci v pirenejskih pečinah. Dva sta se ubila, tretji pa je obležal na robu neke skale, kjer je visel tri dni in tri noči. Z veliko težavo so ga ljudje spravili na varno ter ga popolnoma nezavestnega prepeljali v bolnico.

Koliko požre zajec? Neki posestnik v Šleziji je napravil sledeči poskus: Vjel je živega poljskega zajca in ga krmil leto dni. Zajec je imel izboren tek in je pojedel na dan 4 libre sena, poldrugo libro pese in 1 liter mleka. Na podlagi teh podatkov je posestnik izračunal, da požre v 1 letu 1000 prostih zajcev na polju 1,460.000 liber sena, tedaj 14.600 centov, 547.000 liber pese, t. j. 5470 centov. V celem tedaj potrebuje 100 zajcev 100 tovornih vagonov hrane na leto, vsak vagon po 200 centov. Boj za obstanek ovira prehitro ploditev zajcev.

Mati božja se ji je prikazala. V Bedekovčini v zlatarskem okraju na Hrvaškem ima neko dekle halucinacije in si domišlja, da se ji je v bližnjem gozdu pri nekem hrastu prikazala mati božja in da se je celo razgovarjala z njo. Dekle je med ljudstvom trosilo "posameznosti" iz "razgovora". — Prebivalstvo pa je tako nevedno in vdano vražam, da je vse verjelo. Cele procesije so romale k hrastu molit. In ko mesec dni ni bilo dežja, so šli ljudje zopet prosit "čudotvornu majku božju", da jim pošlje dežja. Dozdaj ni uslišala prošenj, ljudstvo pa vendar zaljša hrast s cvetjem, s slikami in prinaša tudi druge darove. Župnik — eden tistih, ki ne marajo takih vraž — je ukazal neki ženski, naj sežge te okraske. Ženska pa pripoveduje, da jo je "nekaj" udarilo po roki, ko je hotela izvršiti povelje in da je to bil "angelj". Ljudstvo pa še bolj sili k čudeznemu hrastu.

Papež proti spiritizmu. Iz Rima poročajo, da razglasi papež v kratkem encikliko, ki bo obsojala spiritistične eksperimente.

Škof nazarenski. Pred kratkem so prijeli, kakor se je poročalo, v Memmingenu nekega človeka, ki se je izdal za "nazarenskega škofa", in pa njegovega "diakona". Drugi dan so oba izpustili, ker so bili baje njuni papirji v redu. — "Škof" si je lastil ime "Malek Benjamin Verdel, arhimandrit nazarenski in tirenski." Pri sebi je imel spise, po katerih mu je baje bilo dovoljeno brati maše in pobirati denar v ta namen. Ko so ga preiskovali, je imel sedem različnih oblek na sebi. Nadalje so našli pri njem 2000 mark denarja, pa karte bavarskih okrajev Švabsko in Novigrad, kjer je hotel počastiti ondotne samostane s svojim obiskom. Ko so ga v Manheimu izpustili, je odšel v Donauwörth. Na manheimskem kolodvoru je pozval občinstvo, naj poklekne in sprejme njegov blagoslov, česar pa ljudje niso hoteli storiti. Ko so ga v Donauwörthu aretirali, je zahteval, da ga odpravijo v bolnišnico. Dognali so, da je dosle prisleparil "za maše" 7000 mark. Med platnicami njegovega molitvenika so našli izkaze o svotah, ki jih je bil poslal v neko pariško banko. S tem je dokazano, da je govoril neresnico, ko je pravil, da nabira denar za sirske samostane. "Diakon", ki je pri aretaciji izginil kakor kafra, se je baje odpeljal v Švico, da tam nadaljuje svojo nalogo. Zdaj se je tudi zvedelo, da je "arhimandrit" v odsotnosti škofa Kepplerja v rotenburški stolni cerkvi bral mašo v škofovskem ornatu. Poročajo tudi s Predarlskega, da je tam že leta 1907 uganjal enake reči. Takrat je pripovedoval, da nabira denar za neko sirotišnico v Speyru in je nabral čez 10.000 kron.

Iz samostana v zakon. Bivši kapucinski pater Minocchi, ki je prej predaval hebrejščino na vseučilišču v Firenci, sedaj pa v Pizi, se bo, kakor poroča "Nuovo Giornale", v kratkem poročil. — Minocchi je bil zaradi svojih modernističnih nazorov izobčen iz cerkve. Pridobil si je zasluge z raznimi odkritji o vzgoji v samostanih in semeniščih.

POSEBNA NEDOSIGLJIVA RAZPRODAJA IZ NOVEGA YORKA.

Po znižani ceni kupljeno blago zadnji teden v Novem Yorku.

Dva tedna nazaj so se podali naši kupovalci, gg. Max Lurie, John Rezba in M. Lipkowsky v Novi York, za nakup zimskega blaga za to prodajalno. Našli so na trgovskem vzhodu mnogo zaninivega in denarja vrednega blaga in sicer za gotov denar. Blago je danes že v zalogi in se prodaja po znižanih cenah.

Vi boste pohvalili izborni okus kupovalcev, če si pridite ogledati novo zalogo vsevrstnega blaga.

ALBERT LURIE CO.
1816-1818-1820 BLUE ISLAND AVE.

Delavci, farmarji,

in vsi, ki opravljajo ročno delo, imajo prav dostikrat obistno nepriliko. Bržko opazite kako slabost ali nerednost svojih obisti, jeter ali mehurja, okrepite te organe s tem, da uživate

Severovo Zdravilo za obisti in jetra.

50c. & $1.00

Dober vse letne čase.

Vaš ustroj oslabeva in se pokverja, ker ga redka, nečista in oslabela kri slabo hrani. Nagnjen je k bolezni, a nagnete ga lahko k zdravju, če uživate

Severov Kričistilec.

$1.00

Novodobna bolezen.

Živčno onemoglost je smatrati za bolezen modernega življenja. — Število bolnikov vsled živčnih bolezni narašča.

Evo vzrokov:

Jezljivost,
čezmezno delo,
napeto tekmovanje,
opravilo v zaprtih krajih,
nizkotne navade,
vsakovrstne razuzdanosti,
neprimerno življenje.

Evo znakov:

Plašnost,
nemirnost,
bojazen,
nespačnost,
splošna slabost,
razdražljiva čud,
potrtost, črnoglednost.

EVO ZDRAVILA:

Severov Nervoton

Teši in krepi živčejve,
Povrača živčno čvrtost,
Donaša mirno, poživljajoče spanje,
Podeljuje moč in čilost celemu ustroju.

Kupite steklenico danes. Cena $1.00

Na pradaj v lekarnah povsod. Zahtevajte Severovih. Po brezplačen zdravniški svet pišite na naš Zdravniški oddelek.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

KANONIK PROSTOZIDAR.

Naši ljudje se kar ne morejo otresti "vere" in njenih "svetih" naukov. V stari domovini jim to ni bilo za zameriti, kdor pa še v svobodni in napredujoči Ameriki tisto vero vlači na dan, je gotovo še jako zakrknjen, drugače se neznamo izraziti. Posebno imajo pa še naši ljudje nekak božji strah pred takoimenovanimi "prostozidarji" ali "framasoni". Farji so našemu ljudstvu vtepli v glavo grozne pojme o prostozidarjih. Kako se skrivno posvetujejo, da uničijo papeža, razbijejo procesije, pobijejo mlade otroke, odpravijo ženitev in boga in cesarja in postave, in kar je glavno, da prepode duhovnike iz cerkve, šole in politike in bo na svetu vladala anarhija in brezboštvo.

Kaj pa je v resnici prostozidarstvo in kakšne namene ima, povemo prav radi čitateljem "Glas Svobode", ki se gotovo za kaj tacega zanimajo.

"Svobodna Misel" je prinesla o "kanoniku prostozidarju," tale primeren članek, ki obstoji na goli resnici.

Kdor neče vdarjati na klerikalne strune, razglaša se ga iz lec, po klerikalnih časopisih in shodih za "framasona", proklinja se ga kot cerkvi največjega in najnevarnejšega sovražnika. Zanimivo pa je, da je bila in je cela vrsta odličnih cerkvenih dostojanstvenikov samih prostozidarjev. Med te se sme z vso pravico prištevati tudi bivšega olomuškega kanonika viteza pl. Premersteina, rojenega v Ljubljani l. 1833, umrlega v Olomucu l. 1899.

Mož je dosegel redko prostozidarsko odlikovanje: "S. artis magister". Tajne (S. — Secreatae) vede učitelj. Bil je tako ponosen na to čast, da si je dal postaviti po svojem nečaku nagrobni spomenik z omenjenim naslovom in z prostozidarskimi znaki, ki naj bi pričali mimoidočim, kdo spava v tej gomili smrtno spanje.

Oglejmo si spomenik kakor ga nam kaže slika nekoliko natančneje:

Od okolu stoječih spomenikov se razlikuje na prvi pogled. Sklad črnih kamenov zloženih drug na drugega. Iz njih, kakor bi rastel, se dviga priprosti, goli, črni križ brez vsake ornamentike, brez vsake podlage. V ta kup kamenja pa je vložena črna plošča s sledečim napisom in znaki:

Tu počiva

Friderik vitez pl.

PREMERSTEIN

kapiteljski kanonik,

rojen 1833, umrl 1899.

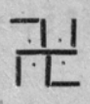

Tajne vede učitelj,

Verujem v Jezusa Kristusa, ki je šel pred pekel in šel v nebesa

Razložiti hočemo na kratko pomen te plošče. Kaj označuje prvi znak? Jeli to morda grb viteza pl. Premersteina? Ne! Mož je bil presvobodomiselen, da bi vpoštevali take srednjeveške prežitke kot so grbi.

Verstvo prostozidarjev zavisi na študiju starih filozofij in ver. Označeno znamenje je budističnega izvora in predstavlja kolo človeškega življenja, ki obsega osmero cest, po katerih mora človek hoditi, da zatre v sebi živaljske nagone in se tako pripravlja za bodoči lepši preporod. Ta cesta je naslednja: 1. Ne laži, ne obrekuj! 2. Ne ubijaj, ne rani nikakega živega bitja! 3. Ne dotikaj se tujega imetka! 4. Zdržuj se nedovoljenega občevanja z drugim spolom! 5. Zdržuj se opojnih pijač! 6. Zdržuj se jedi razen v določenem času. 7. Zdržuj se razuzdanih zabav! 8. Zdržuj se vsega, kar služi napuhu!

To so gotovo lepa versko-nravna navodila, po katerih so se ravnali spoznavalci budističnega veroizpovedanja, že mnogo stoletij pred Kristusom. Od budistov so prejeli omenjeni znak prostozidarji. "S. artis magister". Tajne vede učitelj. Podobnega naslova katoliška cerkev ne pozna. Pač pa pomeni ta naslov med prostozidarji visoko odlikovanje, katerega more biti deležen kak član prostozidarskih lož še-le po preteku sedemletnega prostozidarskega delovanja in proučavanja.

Zakaj nadalje pravi g. kanonik, da veruje v Jezusa Kristusa itd., ko mora to verovati vendar vsak katolik, kaj šele kanonik?! To je njegov credo kot prostozidarja, ki je v najožji zvezi z prejšnjim naslovom "S. a. m."

Znak ▲ je najvišji simbol prostozidarjev, katerega se navadno poslužujejo na način treb pik . . pri svojih naslovih in imenih. Zato so tudi dobili ime "bratje treh pik".

Na povelje zloglasnega olomuškega nadškofa Kohna se je morala dotična plošča odstraniti in vložiti druga brez prostozidarskih znakov in napisa. Toda g. red. Karol Pelant je prvotni spomenik večkrat fotografiral in dotično sliko prinašamo.

Dragi čitatelji pa se iz vsega tega lahko sprevidijo, da "framasoni", ki žive po tako lepih navodilih in imajo v svoji sredi tudi cerkvene dostojanstvenike, ne morejo biti v zvezi z "hudičem" kakor se to navadno razglaša iz lec; zajedno se pa lahko uče iz tega slučaja ,da ni vse tako, kot se jim v cerkvi pripoveduje. Zato tudi nas, dragi čitatelj, sodite po našem pisanju in delovanju! Držite se Jezusovega navodila in sodite ljudi po njih delih. Ne dajte se pa motiti od ljudi, ki ljubijo temo ter se boje ljudske svobode in napredka. Ne dajte si jemati lastne sodbe in ne pustite se voditi in vladati od gotovih ljudi kot otroci. Vsak človek se mora navajati samostojno misliti in soditi. Zatoraj ne verujte tistim, ki bodo nas blatili. Premislite naš program in potem nas sodite!

IZ CIGANSKEGA ŽIVLJENJA.

V prostrani Rusiji žive Cigani, ki se od svojih spolemenjakov po ostali Evropi in Ameriki močno razlikujejo po svojih običajih in navadah.

Ti njihovi običaji so izredno zanimivi, semtertja naravnost čudni.

Cigani v Rusiji tvorijo takorekoč državico v državi. Svojega poglavarja imenujejo kralja, in temu se vsi slepo pokore. Prejšnji njihov kralj je živel v Astrahanu, sedanji pa "kraljuje" v Petrokovu. Dan za dnevom prihajajo ciganske množice v to mesto, da se poklonijo karlju ali pa da ga prosijo za kak moder nasvet.

Kadar kralj umre, se glasniki razškrope na vse štiri vetrove ter oznanjajo, da je kralj umrl in da se bo v najkrajšem času vršila volitev novega kralja. Volilno pravico imajo vsi moški.

Naravno je, da si želi vsako cigansko pleme, da bi bil novi kralj izbran iz njegove sredine. Zato pošilja vsako pleme čim največje število svojih odposlancev na volitev. Kakor hitro je proglašen novi kralj, odpravijo se vsi v svečanem sprevodu v gozd, kjer je pokopan prejšnji kralj. Na njegovem grobu je navadno vsajeno drevo. In novi kralj položi na grob kruh in sol v znak spoštovanja do svojega prednika.

Sedanji ciganski kralj se imenuje Kaminski.

Ta sklepa tudi zakone. Ženitovanski običaji so pri teh Ciganih zelo zanimivi. Starši ženinovi plačajo na dan ženitve gotovo svoto denarja nevestini rodbini, z drugimi besedami povedano — kupijo si sneho.

Cena za nevesto je različna: čimlepša je nevesta, tem več se plača za njo.

Pri ciganskih plemenih, ki si kot godci mnogo zaslužijo, prekorači često ceno neveste 30.000 K.

Starši, ki dobe ta denar, ga po največ porabijo v to, da tudi kupijo svojim sinovom — žene.

Na dan svatbe se zbero mladi par, ženinovi in nevestini roditelji ter ženitvovanski gostje v šotoru kraljevem. Tu se vesele, plešejo in popevajo, dokler kralj trikrat ne udari na bakreni kotel. Takrat nastane molk in kralj pozove pred se roditelje mladega para.

In sedaj se prične barantanje.

Ženinovi starši ponudijo znesek, s katerem niso zadovoljni nevestini roditelji. Nastane prepir. Temu prepiru naredi konec kralj s salomonsko sodbo, ki se navadno glasi tako-le: "Ker se ne morete zediniti, je treba sporni znesek razdeliti, ker se mora poroka brezpogojno izvršiti."

Na te besede preneha prepiranje. Na to stopi ženinov oče ali njegov namestnik pred kralja ter mu našteje določeno svoto. Kralj denar še enkrat prešteje, proglasi, da je stvar v redu ter izroči novce nevestinemu očetu.

Za tem se prične drugi del ceremonije.

Kralj vpraša ženina:

"Ali hočeš to dekle za pet le za ženo? Ali obljubiš, da jo popelješ pred oltar, ako ti bo v tem času zvesta in ako ti bo rodila otroke? Ali obljubiš, da boš zopet stopil pred mene in se ločil, ako ti ne bo pokorna in ako ti ne bo rodila otrok? Ali mi končno obljubiš, da ne boš zahteval nazaj plačanega zneska, ako ti bo žena vseh teh pet let zvesta?"

Ženin seveda odgovori na vsa ta vprašanja z "da".

Na to vpraša kralj nevesto: "Ali hočeš, da živiš s tem ženinom pet let kakor žena, ali obljubiš, da mu boš zvesta in da se po preteku tega časa ž njim poročiš, ako se bosta razumela? Ali obljubljaš, da se boš ločila od njega, ako se izkaže, da ne moreta živeti v slogi?"

Nevesta odgovarja na ta vprašanja z običajnim "da".

Končno se kralj obrne še na nevestine starše s tem-le vprašanjem: "Ali obljubite da boste vrnili polovico izplačanega denarja, ako bo nevesta zaradi nezvestobe morala zapustiti moža?"

Ko je tudi ta ceremonija končana, natakne kralj ženinu in nevesti na prste poročne prstane, zapiše nekaj v debelo knjigo in čestita končno mlademu paru v dolgem govoru, katerem pojasnjuje dolžnosti in pravico zakonskega stana.

Po poroki se priredi ženitovanjska pojedina.

Na mizo prineso potice, klobase in mnogo žganja. Godba zasvira, potem pa plešejo in pojo do ranega jutra.

TANTALOV ROD.

O Tantalu pripoveduje grška bajka, da stoji ves užaljen sredi vode, a kadar se pripogne, da bi jo pil, se mu odmakne . . . Nad njim se razprostira drevje, z okusnim sadjem bogato obloženo; a kadar poseže po sadu — se mu odmaknejo veje . . .

Pred mesecem dni se je vrnil delavec Anton Žuk iz Amerike domov na Ig. Pet, deset let svojega mukotrpnega življenja je izgubil in pozabil v mračnih premogovnikih ali pa v zadohlih petrolejskih roveh, ali pa je žgal svoje telo nad razbeljenim plavžem. Pet, deset let je s trdim delom in v grenkem pomankanju tlačanil Rockefellerju ali Morganu. Od ust si je odtrgaval vsakdanji kruh — Rockefeller in Morgan režeta tenke kose svojim sužnjem. Po dolgi pregnani roboti in po bridkem stradanju se je s 1300 kronami vrnil v domovino, ki ga je bila brez usmiljenja izgnala. Preden je stopil na domača tla, mu je zlobna usoda ugrabila ves prihranek. — Na poti iz Ljubljane na Ig. ga je izgubil, in danes je zopet na tem, kot pred desetimi leti . . .

Od sto tovarišev, ki so se podali ž njim preko daljnega oceana s trebuhom za kruhom, je nemara desetim urno kolesje strojev odtrgalo glave, ali pa jih je zasula težka ruda, desetim je nemara zdrobilo ude, ali pa jim ugrabilo vid. Ostali se ubijajo s kapitalistično tlako, viseč med življenjem in smrtjo — in pošast pohabljenja, nezaposlenosti, bedne starosti jim je tik za petami . . . Morda se je samo Antonu Žuku posrečilo, da je zbral svoje potne srage v posodico, da se je vrnil z majhnim prihrankom. Velik prihranek res ni bil; patenta mu ni dajal za leno brezdelje, ampak najbolj črne skrbi mu je snel z zdelanih ramen in najtežji kamen mu je odvalil od utrujenega srca. Zagotovilo mu je dajal, da jutri ali pojutrišnjem ne bo stradanja. Pa pride usoda in v hipu odnese edincu od proletarskih stotin, ki se je vzpel iz najhujše bede, sadove dosedanjega življenja . . .

O Tantalu pripoveduje grška legenda, da so ga zadele črne muke za kazen, ker je raznašal ljudem božanske intimnosti; Pindar pravi, da zato, ker je izmikal nektar in ambrozijo z božanske mize in dajal svojim prijateljem.

Zakaj se pokore kapitalistični sužnji, moderni Tantalidi? Zakaj se jim odmikajo vode, kedar hočejo piti, zakaj se jim odmika sad, ki ga hočejo povžiti? Zakaj grozi nad njihovimi glavami ogromna skala, da jih zdajpazdaj zmelje pod seboj? "Zarja".

Nova kri.

Kri, ki cirkulira v našem telesu, se mora hraniti in obdržati vedno kristalno čista, zdrava in močna. Vse nečiste stvari, vsi bacili in slabe snovi ki pridejo v našo kri, se morejo takoj v začetku izčistiti iz telesa, in vse žile morajo biti napoljnjene z najčistejšo krvjo, šele potem lahko upamo na zdravo telo in pravilni pretek naše krvi. Ta preporod se pa mora vršiti, ne da bi se kako vznemirjali in trpeli drugi deli našega telesa. Vsakdo bi mogel za tegadelj, da si ohrani zdravje in čisto kri, rabiti, kakor hitro se pojavi najmanjša nepravilnost v svojem teku, prebavljenju in oddajanju slabo prevžite hrane, rabiti Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, velik pripomoček in čistilec. Ono ne bo dovolilo nabiranje slabih snovi v telesu, temveč bo držalo ves ustroj v čistosti in zdravju. Bo ojačilo vse živce in organe. Dalo ti bo nov, dober tek, bo ozdravilo glavobol, krče, zabasanost, nervoznost in slabo prebavo. Za dobiti v lekarniških prostorih. Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill..

Za zunanje oglase ni odgovorno ne uredništvo in ne upravništvo.

POZOR ROJAKI!

Opozarjamo rojake, da nam bode knjiga **"Strahovalci dveh kron"** kmalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 570 strani in stanejo oba snopiča skupaj le $1.00 Poštnina je s tem že plačana.

Priporoča se rojakom v **SHEBOYGAN WIS.** grocerijsko prodajalno H Gerlacha, kateri jo vodi že čez 12 let nad vse zadovoljstvo odjemalcev. Naročila na dom vozi **Frank Pangarcer.**

H. GERLACH & CO.

Trgovci

blaga, grocerijskih potrebščin, moke in živeža

2201 N. 15th ST. SHEBOYGAN WIS.

Telefon 630 White.

J. F. HALLER

GOSTILNA

prve vrste.

Magnet pivo, mrzel in gorak prigrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 8096.

2103 Blue Island Av. cor. 21. St

ITALIJO

IN

ADRIJO

PO STARI IN ZANESLJIVI

CUNARD ČRTI

VSTANOVLJENA 1840.

POSEBNI ZIMSKI PARNIKI

NOVI JORK — SREDOZEMSKO MORJE — ADRIJA

Franconia (nov. 1911) ..... 18.150 Ton
Caronia ..... 20.000 Ton
Laconia (nov. 1912) ..... 18.000 Ton
Carmania ..... 20.000 Ton

Ogrsko-ameriška postrežba

Iz New Yorka v Reko in Trst skoz Gibraltar, Genovo in Nepolj

Novi moderni parniki na dva vijaka.

Posebno izbrani za to plovbo:

CARPATHIA - 13.600 tonov
PANNONIA - - 10.000 tonov
ULTONIA - - 10.400 tonov

CUNARD STEAMSHIP COMPANY, Ltd.

S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts., Chicago.

or Local Agents Everywhere.

Phone: Canal 80.

HOERBER'S CREAM OF MALT

Martin Nemanich,

GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street

Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.

cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najbolšo zalogo

zimske in spomladne obuče.

"Feeling Better Already Thank You!"

Srečen sem, ker sem poslušal vaš svet in se zdravil z

Dr. Richterjevim PAIN-EXPELLERJEM.

Ozdravel me je bolečin v grlu in križu, da se počutim sedaj čisto zdravega. Vsaka družina bi ga morala imeti. Čuvajte se ponaredb. 25 in 50c. steklenice.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York, N.Y.

Dr. Richterjeve Congo Pilule olajšajo. (25c. all 50c.)

GLAS SVOBODE CO.

2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem društvam, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastonj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

AMERIŠKA DRŽAVNA BANKA.

(Pod državnem nadzorstvom.

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis St. Chicago, Ill.

Kapital in preostanek $350.000 00

Plačujemo po 3% od vloženega denarja. Pošiljamo denar na vse dele sveta. Oddajamo hranilne predale.

Uradne ure: Od 8:30 vjutro do 5:30 zvečer
V soboto: Od 8:30 " " 9 ure zvečer
V nedeljo Od 9 " " 12 o poldne.

JAN KAREL. predsednik. **J. F. STEPINA,** blagajnik.

Prihranjeni denar.

Nobeden neve, kako lahko je hraniti denar dokler sam ne poskuša hraniti ga.

Mi imamo armado ljudi, ki so začeli hraniti s malim zneskom, katerem gre pa danes že vsem dobro.

INDUSTRIAL SAVINGS BANK

2007 BLUE ISLAND AVENUE.

Odprto v soboto zvečer od 6 do 8. Vstanovljena 1890.

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE $4,000,000.00
GLAVNICA . $400,000.00
PREBITEK . . $100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagi. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek

Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 438.